

Szegedi Tudományegyetem
Juhász Gyula Pedagógusképző Kar
Művészeti Intézet
Ének-zene Tanszék

SZAKMÓDSZERTANI PORTFÓLIÓ

Dr. Varga Ildikó

Ének-zene, MA, Levelező

CAAXS8

A témavezető neve, beosztása: Asztalos Andrea drd, tanársegéd,
szak módszertan tanár

A gyakorlatvégzés helyszíne: SZTE Gyakorló Gimnázium és Általános
Iskola, 6722, Szeged, Szentháromság u. 2.

A szakvezető neve, szakja, beosztása: Fehér Márta, ének-zene szakos,
gyakorlatvezető tanár

SZEGED

2019

Tartalomjegyzék	2
Összes dokumentum (15 db)	4
Áttekintés (1 db)	5
Dokumentumok (11 db)	
<i>A tanítás, illetve a gyakorlat során készített dokumentumok</i>	6
I. A gyakorlat során készített óravázlatok (3 db)	6
I. 1. Óratervezet – 1. Óravázlat. A magyar reneszánsz.	9
I. 2. Óratervezet – 2. Óravázlat. A bécsi klasszicizmus. Összefoglalás.	27
I. 3. Óratervezet – 3. Óravázlat. Zárótanítás. A barokk zenéje, művészete.	47
I. 2. Óramegbeszélésekről készített feljegyzések (2 db)	70
I. 2. 1. Dr. Varga Ildikó, 1. óra – A magyar reneszánsz, 9. D.	71
I. 2. 2. Dr. Varga Ildikó, 2. óra – A magyar reneszánsz, 9. A.	72
<i>A tanárjelölt reflexióit tartalmazó dokumentumok</i>	73
II. A tanításon kívüli iskolai tevékenységekről (szakkör, tantestületi értekezlet, szülői értekezlet, fogadóóra) szóló feljegyzések megjegyzésekkel, reflexiókkal. Az énekkari szakköréről. (3 db)	74
II. 1. Az énekkari szakköréről	74
II. 2. Az SZTE Gyakorló Gimnáziumának Karácsonyi Hangversenyének meghívója	
II. 3. Az énekkari foglalkozásról megjegyzésekkel, reflexiókkal	75
<i>A tanárjelölt tanításával kapcsolatos, mások által készített dokumentumok</i>	82
III. Csoportos (szakterületi) gyakorlat értékelése	82
2018/2019. Tanév Tavaszi Félév	
A gyakorlatvezető tanár által készített értékelés (1 db)	

IV. Reflektív esszé (1 db)	85
IV. 1. Bevezetés	86
IV. 2. A tanítási gyakorlatról. Felkészülés, célok	87
IV. 3. A tanítási órák céljairól. A tanítási gyakorlatról a nyolc tanári kompetencia alapján	88
IV. 4. A tanórán kívüli oktatási-nevelési tevékenységek és az utolsó tanítási óra tanulságai	94
IV. 5. Önreflexió	95
V. Neveléstudományi-pszichológiai szakirodalmi tanulmány (1 db)	
A zenei tehetséggondozás lehetőségei a középiskolai ének-zene tantárgy szűkebb és tágabb keretei között	97
V. 1. Bevezetés	100
V. 2. A zenei tehetségről, annak felismeréséről, és gondozásának jelenlegi helyzetéről	101
V. 3. Az élményközpontú ének-zene oktatás szerepéről és a tehetséges pedagógusról	102
V. 4. Tehetséggondozási innovációk és a továbbfejlődés lehetőségei a magyar oktatási rendszerben	104
V. 5. Összegzés	106
Irodalom	106
Összegzés (1 db)	108
Irodalom (1 db)	109
Nyilatkozat (1 db)	111

Összes dokumentum (15 db):

Egység sorszáma	Dokumentum (db)
1. Áttekintés	1 db
2. A gyakorlat során készített óravázlatok	3 db
3. Óramegbeszélésekről készített feljegyzések	2 db
4. A tanításon kívüli iskolai tevékenységekről (szakkör, tantestületi értekezlet, szülői értekezlet, fogadóóra) szóló feljegyzések megjegyzésekkel, reflexiókkal. Az énekkari szakköréről.	3 db
5. A tanárjelölt tanításával kapcsolatos, mások által készített dokumentumok Csoportos (szakterületi) gyakorlat értékelése, 2018/2019. Tanév Tavaszi Félév A gyakorlatvezető tanár által készített értékelés	1 db
6. Reflektív esszé	1 db
7. Neveléstudományi-pszichológiai szakirodalmi tanulmány A zenei tehetséggondozás lehetőségei a középiskolai ének-zene tantárgy szűkebb és tágabb keretei között	1 db
8. Összegzés	1 db
9. Irodalom	1 db
10. Nyilatkozat	1 db

Áttekintés

Dr. Varga Ildikó vagyok. Tanulmányaimat 2018 szeptemberében kezdtem a Szegedi Tudományegyetem ének-zene mesterszakán. Az intézményválasztásban főként az intézmény kiemelkedően pozitív megítélése, a szak választásában pedig két tényező motivált. Az első az volt, hogy a mai kor megváltozott kihívásainak megfelelő szakmai tudást és gyakorlatot szerezzek, a második pedig, hogy korábbi, főiskolai ének-zene tanári végzettségemet egyetemi szintűvé emeljem.

Tanári végzettségemet főként középiskolában szeretném kamatoztatni, de lehetőség szerint szívesen tanítok majd általános iskolában is. Ez utóbbi intézmény típusban hét évig dolgoztam ének-zene tanárként és karvezetőként, de pedagógusként az óvónőitől az egyetemi tanári pályáig minden területet volt alkalmam megismerni. Az, hogy a legkisebbektől a „legnagyobbakig” az összes korosztállyal találkoztam eddigi szakmai életutam során, egyfajta áttekintést nyújtott számomra. Tapasztalataimat mind a mindennapi tanítás, mind a tanítási-tanulási folyamattal kapcsolatos fejlesztési lehetőségek tekintetében igyekeztem és igyekszem majd használni és hasznosítani. Ebben énekművészi munkám is nagy segítségemre van. Jelen végzettség volt az utolsó „tégla”, amelyet a „rendszerbe” építve tanárként, pedagógusként, fejlesztőként és emberként is szeretnék még hatékonyabban, hatásosabban, és eredményesebben dolgozni.

Az ének-zene tantárgy tanítása, az iskolai tanítási-tanulási folyamat, a módszertani háttér, a gyakorlati elvárások, a pedagógiai és pszichológiai tudás és eszközök jelentős változáson mentek át az elmúlt évtizedekben. Tanulmányaim és a gyakorlat során az érdekelt, hogy az X generáció egy tagja hogyan tud pedagógusként és tanárként helyt állni, hogyan tud értékeket közvetíteni a Z generációból származók tagjai számára. A tágabb témán belül az iskolai tehetséggondozás, a méltányosság és esélyegyenlőség, ill. az oktatás során felmerülő generációs különbségek és azok megoldásai érdekelték, amelyeket tantárgyi, módszertani, pedagógiai és pszichológiai szempontból is igyekeztem megközelíteni, megérteni. A témákban való mélyebb elmerülés érdekében képzésem során is a kérdéskörökhöz kapcsolódó tárgyakat igyekeztem választani.

Mind a képzés, mind a gyakorlat sok pozitív hozadékkal bírt. Új szempontokat, szempontrendszereket ismerhettem meg, új emberekkel, módszerekkel találkoztam, sok szakirodalmat olvastam és dolgoztam fel. Mindezekkel együtt válhatok – reményeim szerint – azzá a pedagógussá, aki egyfajta partokat összekötő „kapocs”, biztos híd lehet.

A tanítás, illetve a gyakorlat során készített dokumentumok

I. A gyakorlat során készített óravázlatok (3 db)

Az egység címe	I. A gyakorlat során készített óravázlatok		
Dokumentumok száma (db)	3 db		
A dokumentum sorszáma	Címe	Elkészítési ideje	Ehhez/ezekhez a tanári kompetenciá(k)hoz kapcsolódik
I. 1.	Óratervezet – 1. Óravázlat <i>A magyar reneszánsz</i>	2019. 03. 05.	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
I. 2.	Óratervezet – 2. Óravázlat <i>A bécsi klasszicizmus.</i> <i>Összefoglalás.</i>	2019. 03. 12.	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
I. 3.	Óratervezet – 3. Óravázlat <i>Zárótanítás, A barokk zenéje, művészete</i>	2019. 03. 19.	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8

1. A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése

Mindhárom órámmon igyekeztem hasznosítani a hospitálás során szerzett tapasztalataimat abban, hogy reális képet alakítsak ki az adott osztályról és az abba járó diákokról. Igyekeztem felmérni világukat és fejlesztésük lehetőségeit. Gyakorlatvezető tanárom segítségével határoztuk meg azokat a módszereket, amelyek a leginkább képesek voltak a tanulási folyamat és fejlődés elősegítésére. Igyekeztem kihasználni a szaktárgyban rejlő személyiségfejlesztéssel kapcsolatos lehetőségeket, döntéseimben használtam az önkorrekción, és gyakran az önreflexiót is. Szeretettel és figyelemmel igyekeztem a diákok felé fordulni, személyiségüket maximális tiszteletben tartani. Minden diákban fel kívántam fedezni a benne rejlő értéket, miközben az egyének és az osztály esetlegesen felmerülő problémáit is orvosolni igyekeztem.

2. A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése

A megtartott óráim mindegyikén igyekeztem ismereteim és tapasztalataim alapján olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, lásd pl. csoportmunka, amelyek az együttműködést segítették elő motiváló módszerek segítségével a szaktárgyi órák keretében. Igyekeztem az osztálytermen belül toleráns, nyitott légkört teremteni az inklúzió szemléletének előtérbe helyezésével. A nemzeti értékeket nem csak az idézett három órán, hanem megtartott tanítási óráim mindegyikén igyekeztem bemutatni, amivel az azonosságtudatot kívántam fejleszteni. Törekedtem arra, hogy a fiatalok világáról minél több ismeretet szerezzek, amely tudásomat hatékonyan igyekeztem felhasználni a tanórai és az órán kívüli kommunikációban. Lásd pl.: a Z generáció jellegzetességei, érdeklődési köre, ismeretszerzési módjai, kommunikációja, stb..., ám mindeközben maximális tisztelettel igyekeztem különbségeiket szem előtt tartani.

3. Szakmódszertani és szaktárgyi tudás

Az órákon, amelyek óravázlatai a továbbiakban olvashatók, igyekeztem felhasználni szaktárgyi, szakmódszertani, informatikai és általános műveltség-beli ismereteimet, tudásomat, amelyek bővítésén majd mindennap munkálkodom. Igyekeztem a tantárgyak, és különböző műveltségterületek összekapcsolását óráimba építeni a tantervi és tantárgyi követelményekhez igazodóan. A legkorszerűbb tanítási-tanulási stratégiák közül a kooperatív tanulást pl. az első és második óra esetében használtam, a korszerű digitális forrásokból származó információkat pedig minden óra esetén. A szaktárgy során fejlesztendő kompetenciák más műveltségterületre vonatkoztatható szinergikus hatását minden említett órámban igyekeztem megvalósítani. Kíváncsian és nyitottan fogadtam a tapasztalatszerzés, értem ez alatt a tanítási gyakorlat lehetőségét, és a rövid gyakorlat alatt törekedtem arra, hogy felkeltssem, ill. tovább „fűtsem” a diákok önművelési igényeit, alkotási vágyát.

4. A pedagógiai folyamat tervezése

Annak ellenére, hogy a pedagógiai folyamat tervezésében csak rövid ideig vehettünk részt, a tananyag kiválasztásának szempontjait, és a nevelés és tanítás területeinek összefüggéseit ismernünk kellett. A tanulási források kritikus elemzését minden órára való felkészülésben igyekeztem megvalósítani, és kizárólag a konkrét céloknak megfelelően, kreatívan alkalmazni. Az alapos felkészülés és tervezés számomra elengedhetetlen volt, csakúgy, mint az órák kivitelezése során használt rugalmasság,

ill. a tanulócsoport életkori sajátosságainak figyelembe vétele.

5. A tanulás támogatása, szervezése és irányítása

A fenti kompetencia megvalósításában főként pedagógiai, pszichológiai ismereteimet igyekeztem alkalmazni. A tanulóközpontú tanulási környezet kialakításában sokrétű iskolai tapasztalataim és szakvezetőm tanácsai voltak segítségemre. Törekedtem a tanulók gondolkodásának és problémamegoldó készségének fejlesztésére, (pl. „keresztretjvény-feladat”). Igyekeztem fenntartani a folytonos figyelmet, aminek érdekében előadói és tudományos múltamat és a tanulók ötleteit, kezdeményezéseit is felhasználtam.

6. A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése

Az órai értékelésben igyekeztem a különféle céloknak megfelelő módszereket alkalmazni, s előre igyekeztem felmérni azok hatását a gyermekek önbecsülésére, személyiségfejlődésére. Igyekeztem differenciálni, és a rövid idő alatt is felmérni és segíteni egyes individuumok egyéni értékeit. Értékeléseimmel igyekeztem támogatni a tanulási folyamatokat.

7. Kommunikáció, szakmai együttműködés és pályaidentitás

Az osztálytermi kommunikáció szabályait, pl. megosztott figyelem, „többszintű” előadásmód, igyekeztem megismerni, alkalmazni. Maximálisan igyekeztem a pedagógus szakma jogi és etikai szabályainak, normáinak betartására. Kölcsönös bizalmon és tiszteleten alapuló kapcsolatot igyekeztem kialakítani a tanulókkal. Szakszerű, érthető, hiteles kommunikációra törekedtem. Az órák alatt is szükségem volt rugalmas stratégiaváltásra, hiszen minden osztály és közösség más, ebben az asszertív kommunikáció módszereit igyekeztem használni. Az órákat, az óraterveket és az ezekkel kapcsolatos kritikákat igyekeztem szívesen fogadni, beépíteni, és hibáimat javítani.

8. Autonómia és a felelősségvállalás

A szakmai kérdések átgondolását és a megfelelő válaszok kidolgozását minden órai felkészülésben és minden órán igyekeztem alkalmazni, amelyekhez a legautentikusabb forrásokat igyekeztem felkutatni.

I. 1. Óratervezet – 1. Óravázlat

A tanítási óra helye: SZTE Gyakorló Gimnázium és Általános Iskola

Ideje: 2019. 03. 05., kedd, 7. óra (13. 15 – 14. 00)

Osztály: 9. A.

Az óra típusa: Új ismereteket feldolgozó óra

A tanítási óra anyaga: A magyar reneszánsz

A tanóra didaktikai célkitűzései:

- Új zenetörténeti ismeretek
- Zenetörténeti ismeretek ismételése
- Zenei ismeretek bővítése
- Műveltség- és tudományterületek összekapcsolása
- Az általános műveltség bővítése, transzferálható műveltség
- A zenehallgatási készség fejlesztése
- Az éneklési készség fejlesztése, hangképzés
- Éneklés idegen nyelven
- Az intonációs készség fejlesztése
- A zenei memória fejlesztése

A tanóra nevelési céljai:

- A tudományterületek összekapcsolásán keresztül, tudásközpontú nevelés
- A befogadói készség fejlesztése
- Ízlésformálás
- Az esztétikai érzék fejlesztése a tudományterületek összekapcsolása és a zenehallgatás által
- A magyarságtudat fejlesztése, nemzeti öntudat

Az órát tartó tanár: Dr. Varga Ildikó

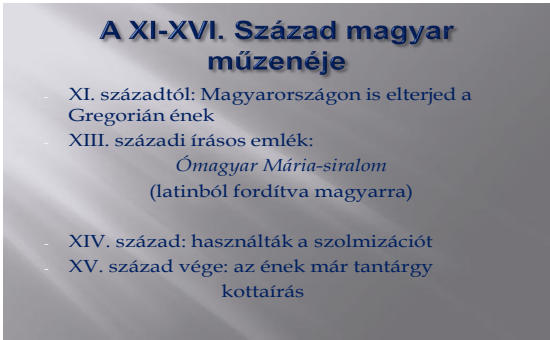
Ének-zene szakmódszertan tanár: Asztalos Andrea

Szakvezető tanár: Fehér Márta

Didaktikai feladatok	Az óra menete	Eszközök, Módszerek, Munkaformák
12 perc Az óra szervezési feladatai. 2 perc.	I. Az óra bevezető része Köszönés, Jelentés A tanár bemutatkozása A hiányzók és az óra anyagának beírása A felszerelés ellenőrzése	Tanári közlés. Napló.
A zenehallgatási készség fejlesztése.	Két olyan zeneszerzőtől hallotok egy-egy művet, akikről a múlt órán tanultatok. Emlékeztek rá, kik voltak ők? Most hallgassuk meg együtt Lassus és Palestrina egy-egy művét!	Tanári közlés. Frontális osztálymunka.
Ráhangolódás/I. 1 perc 24 másodperc	Orlando di Lasso: <i>Eco</i> https://www.youtube.com/watch?v=-foB75466zY Figyelem! Jegyezzétek meg a zenemű címét, mivel az a későbbiekben segítségetekre lehet.	Zenehallgatás. Bemutatás. Vetítés. Cselekedtetés.
Ráhangolódás/II. Műveltségterületek összekapcsolása.	Szeretném felolvasni nektek a most következő Palestrina mű latin szövegét és annak fordítását. Sicut cervus desiderat ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deus. – Ahogyan a szarvas vágyik a hús forrásvízre, úgy vágyik az én lelkem utánad, Uram.	Tanári közlés. Frontális osztálymunka. Magyarázat.
A zenehallgatási készség fejlesztése. 3 perc 16 másodperc Összesen: kb. 5 perc	Palestrina: <i>Sicut servus</i> https://www.youtube.com/watch?v=0yd5EE0hAB8	Bemutatás. Vetítés.

Játék. Ráhangolódás/III. 5 perc	Vegyétek elő a füzeteket, és egy tollat, kérlek. Nyissátok ki a füzeteket hátul, oda írástok a megfejtést! Az egy padban ülők alkossanak egy csoportot. Kérdéseket tesztek fel nektek. A kérdésekre adott válaszok egy-egy betűje összeolvasva adja a megfejtést. A helyes megfejtéseket kisötössel szeretném jutalmazni. A játék kérdéseit rövidítve kivetítem nektek, de minden kérdéshez adok segítséget is.	Játék. Füzet. Csoportmunka. Minden pad egy csoport. (2-3 fő.) Tanári közlés. Motiválás. Magyarázat.
Ismétlés. A zeneirodalmi ismeretek ismételése. Műveltség- és tudomány-területek összekapcsolása. Tantárgyi koncentráció. Az általános műveltség bővítése, transferálható műveltség. A zenei műveltség fejlesztése.	A játék kérdései/1-3. 1. A dó-sor, azaz a dúr második hangja. Két betűs szó. Karikázd be az első betűt. 2. A visszhangot így is nevezik. A kifejezés használjuk magyarul is, de angolul és németül is ugyanúgy hangzik. Négy betűs szó. Karikázd be az első betűt. 3. Zenekari bevezető zene, az operák és az oratóriumok előtt hangzik fel. Öt betű. Két páros betű van a szóban. Az első betű első felét karikázd be, kérlek. 1. A dó-sor, azaz a dúr második hangja. Két betűs szó. Karikázd be az első betűt. Segítségképpen kézjellel is bemutatom nektek a hangsor hangjait. Figyeljétek a második kézjelet! 2. A visszhangot így is nevezik. A kifejezést használjuk magyarul is, de angolul és németül is ugyanúgy hangzik. Négy betűs szó. Karikázd be az első betűt. Az óra elején már láttátok kivetítve ennek a szónak az olasz változatát. Amit le kell írnotok, mindössze egy betűben különbözik a korábban látottól. 3. Zenekari bevezető zene, az operák és az oratóriumok előtt hangzik fel. Öt betű. Két páros betű van a szóban. Az első betű első felét karikázd be, kérlek.	Vetítés. PPT-n kivetítve. 1. diasor/2. dia. Feladatmegoldás. Kooperatív tanulás. Cselekedtetés. Magyarázat.

Ismétlés.	A játék kérdései/4-6. 4. Muzsika más szóval. Négy betűs szó. A második, vagy a negyedik betűt is bekarikázhatod. 5. A szó fél hanggal felemelve. Két betű. Karikázd be az első páros betűt. 6. Az á-moll első hangja. Egy betű. Karikázd be, kérlek. 4. Muzsika más szóval. Négy betűs szó. A második, vagy a negyedik betűt is bekarikázhatod. A szó második és negyedik betűje azonos magánhangzó. 5. A szó fél hanggal felemelve. Két betű. Karikázd be az első páros betűt. Gondoljatok arra, hogy a dó-ból például di lesz, ha fél hanggal felemeljük! 6. Az á-moll első hangja. Egy betű. Karikázd be, kérlek. A játék kérdései/7-8. 7. Szájhangomány útján terjedő, rövid, általában 4 soros, népzenei műfaj. Hat betű. Az első betűt karikázd be, kérlek. 8. Indiai, húros, hosszú nyakú hangszer, alakja kissé a gitárra hasonlít. Az első betűt karikázd be, kérlek. 7. Szájhangomány útján terjedő, rövid, általában 4 soros, népzenei műfaj. Hat betű. Az első betűt karikázd be, kérlek. 8. Indiai, húros, hosszú nyakú hangszer, alakja kissé a gitárra hasonlít. Az első betűt karikázd be, kérlek. Segítségképpen annyit elárulhatok, hogy a gitár szó egy betűben tér csak el annak a hangszernek a nevétől, ami a megfejtés. Olvasd össze a betűket és írd le a megfejtést! Melyik zenetörténeti korszak nevét adják ki a betűk? A vetítés alapján ellenőrizd!	Vetítés. PPT-n kivetítve. 1. diasor/3. dia. Vetítés. PPT-n kivetítve. 1. diasor/4. dia. Füzet. Ellenőrzés. Értékelés: a helyes megfejtés kisötöst ér. Motiválás.
-----------	---	---

		Vetítés. PPT-n kivetítve. 1. diador/5. dia.
25 perc Az új ismeret feldolgozása. Új zenetörténeti ismeretek. 3 perc	II. Az óra fő része A magyar reneszánsz Most a magyar reneszánszt megelőző időszakról ejtünk néhány szót. Szeretnék megkérni egy bátor jelentkezőt, hogy olvassa fel a „A XI-XVI. század magyar műzenéje” részletet a tankönyv 97. oldaláról. 	Tanári közlés. Egyéni munka. Tankönyv. Összefoglalás: PPT-n kivetítve. 2. diador/2. dia. Feladatmegoldás: Frontális osztálymunka. Fogalom magyarázat.

	Nyissátok ki a füzeteket! Írjátok le a dián látottak közül a „gregorián ének-XI. század”, és az <i>Ómagyar Mária siralom</i> (XIII. század) kifejezéseket.	
A zenehallgatási készség fejlesztése. 1 perc	Azt a zenei részletet szeretném elénekelni nektek, aminek a címét felírtátok az előbb. Ez az <i>Ómagyar Mária-siralom</i>. Nyissátok ki a tankönyvet a 98. oldalon és kérlek, kövessétek a kottát a könyvben is!	Tankönyv. Zenehallgatás. Szemléltetés. Tanári bemutatás. Magyarázat.
Az éneklési készség fejlesztése. Az intonációs készség fejlesztése. 5 perc	Daltanítás – 1. 1. „Bemelegítés” 2. Légző és beszédgyakorlat 3. Rövid Beéneklés Mindenki álljon fel. Felhívom a figyelmeteket a helyes testtartásra. <u>Első gyakorlat:</u> Nyújtózzatok váltott karral az ég felé. <u>Második:</u> Vegyetek mély levegőt úgy, hogy ne csak a mellkasotok emelkedjen, hanem a bordáitok is szélesedjenek. <u>Versenyt:</u> Vegyetek háromra mély levegőt, majd „sz”betűvel fújjátok ki. A győztes az, aki a legtovább tudja hangoztatni az „sz” betűt a kilégzés közben. <u>Harmadik:</u> beszédgyakorlat. Mondjátok utánam: Meggymag vagy, vagy vadmeggy mag vagy? Sárga bögre görbe bögre. Moszkvics slusszkulcs. Aki vállalkozik rá, elmondhatja egyedül mindhármat kisötösért. <u>Negyedik:</u> Énekelek egy rövid gyakorlatot, énekeljétek utánam.	Frontális osztálymunka. Ellenőrzés, értékelés. Cselekedtetés. Motiváció. Ellenőrzés, értékelés. Motiváció.

Hangképzés. Az éneklési képesség fejlesztése. Az éneklési képesség fejlesztése. Éneklés idegen nyelven. Az intonációs képesség fejlesztése. A zenei memória fejlesztése. Az általános műveltség bővítése. 7 perc	 A gyakorlatot fél hangonként, c'-ről kezdve gyakoroltatom szintetizátor kísérettel. Daltanítás – 2. <i>Kassai Szent Erzsébet himnusz</i>, Tk. 99. old. Nyissátok ki a könyveteket a 99. oldalon. Itt találjátok a <i>Kassai Szent Erzsébet himnusz</i>t. Hallgassátok meg! Lallázva énekeljük el a dal sorait együtt. Milyen nyelven íródott? Felolvasom nektek a latin szöveget. Mondjátok soronként utánam! Énekeljük együtt el latinul is. A himnusz szövege így hangzik magyarul: „Örvendj Boldog Magyarország Krisztustól jött adománynak. Dicséretét minden módon szívvel, tettekkel hangoztasd. Bámul a víg Tübingia, a természet rendje megdőlt a szent által hogy megesnek századokra szóló csodák.”	Szintetizátor. Bemutató, gyakorlás, ismétlés. Zenehallgatás. Bemutató. Tankönyv. Gyakorlás, ismétlés. Magyarázat. Bemutató. Magyarázat.
Műveltség- és tudomány- területek összekapcsolása. Tantárgyi koncentráció. Az általános	A magyar reneszánsz Történelmi és eszmei környezetéről szeretnék beszélni nektek.	Frontális osztálymunka.

műveltség bővítése, transferálható műveltség. 3 perc	Történelmi és eszmei környezet A magyar reneszánsz: XIV.-XVII. Század Humanizmus: a reneszánsz eszmei háttere. Alapja: a görög-római kultúra tanulmányozása, mértéke az ember. 1. korszak: Hunyadi Mátyás – I. Mátyás király (1490) 2. korszak: a Mohácsi vészig (1526) 3. korszak: a XVII. századig Írjátok le a füzetbe azt, hogy magyar reneszánsz, azt, hogy melyik századokról beszélünk, és a humanizmus kifejezést az emberközpontúság magyarázattal együtt.	PPT kivetítése: 2/3. dia. Fogalomismertetés, a fogalom magyarázata. Füzet. Cselekedtetés.
Műveltség- és tudomány-területek összekapcsolása. Tantárgyi koncentráció. Az általános műveltség bővítése, transferálható műveltség. 2 perc	Most a magyar reneszánsz irodalmáról és a Történetírásról szeretnék mesélni. A magyar reneszánsz irodalma, Történetírás Irodalom Magyar és latin nyelvű Janus Pannonius, Balassi Bálint Történetírás Kódexek – Corvina Történetírás: Bonfini Nyomdák Írjátok le a füzetbe: magyar és latin nyelvű irodalom, Janus Pannonius Balassi Bálint. Történetírás, nyomtatás, kódexek, Bonfini.	Frontális osztálymunka. PPT kivetítése: 2/4. dia. Fogalomismer-tetés, a fogalom magyarázata. Füzet. Cselekedtetés.
Műveltség- és tudomány-területek összekapcsolása. Tantárgyi koncentráció. Az általános műveltség bővítése, transferálható	A magyar reneszánsz szobrászatáról, festészetéről, és építészetéről esik a továbbiakban szó. Három diát láttok majd: az elsőt <u>Mátyás és Beatrix domborművét</u>, 1490 előtről, a másodikon <u>MS mester, Vizitáció</u> c. festményét	Frontális osztálymunka. Megfigyelés. Cselekedtetés. PPT kivetítése: 2/5-6-7-es dia.

műveltség.
4 perc

(1500-1510 körül),
a harmadikon pedig az *Eger vári várkastélyt* 1570
körülből.
Írjátok le a füzetetekbe a művészeti alkotások címeit.

Füzet.

A magyar reneszánsz –
Szobrászat, Festészet,
Építészet

A magyar reneszánsz –
Szobrászat, Festészet,
Építészet

A magyar reneszánsz –
Szobrászat, Festészet,
Építészet

8 perc A zenehallgatási képesség fejlesztése. 5 perc	III. Az óra befejező része Az óra végén lessetek be Mátyás udvarába! Korabeli ruhákat, táncokat, hangszereket és korabeli muzsikát fogtok hallani. <i>Reneszánsz zene Mátyás király udvarában (Ars Musica - Képek a magyar zene történetéből)</i> https://www.youtube.com/watch?v=Oi5NADUQT3k Milyen hangszert láttatok a felvételen? Mi tudtok a lantról?	Zenehallgatás, frontális osztálymunka.
3 perc	Összefoglalás. A mai órán a magyar reneszánsz előzményeivel és magával a korszakkal ismerkedtünk. Köszönöm szépen az órai munkátokat, ügyesek voltatok. Aki kisötöst kapott, jöjjön ki, kérem, hogy felírhassem a nevét. Köszönöm! A viszontlátásra!	Összefoglalás. Értékelés. Szervezés.

Források

1. Lukin László – Ugrin Gábor, *Ének-zene 9-10*, Eszterházy Károly Egyetem, 2013.
2. Pécsi Géza, *Kulcs a muzsikához*, Pécs, 1989.
3. Király Katalin, *Ének-zene 9, Muzsikáló nagyvilág*, Mozaik Kiadó, Szeged, 2010.
4. *XVII. A RENESZÁNSZ MŰVÉSZETE, A MAGYARORSZÁGI RENESZÁNSZ MŰVÉSZETE*, in *Művészettörténet - 17.hét - A magyarországi reneszánsz művészete*,
<https://www.sulinet.hu/tovabbtan/felveteli/2001/17het/muvtori/muvtori17.html>
hozzáférés: 2019. 03. 01., 9:21.
5. Bibor Máté, Gulyás Borbála, Földes Zsuzsanna, Hegyi Ádám, Kiss Farkas Gábor, Lacházi Gyula, Orosz Andrea, Parádi Andrea, *A magyar irodalom filológiája, Mátyás kora*, 2005,
<https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tkt/magyar-irodalom/adatok.html>
hozzáférés: 2019. 03. 01., 9:32.
6. Varjú Elemér és Lajtha László, *Egy Szent Erzsébet himnusz Zsigmond király korából*,
Könyvbarátok Lapja, I/2. szám.,
http://epa.oszk.hu/02600/02697/00002/pdf/EPA02697_konyvbaratok_lapja_1928_01_02_127-133.pdf
hozzáférés: 2019. 03. 01., 11. 00.

A képek forrásai

1. Mátyás Corvina, részlet in *Hogyan írtak elődeink? 3. Mátyás király és a Corvinák*,
hozzáférés: 2019. 03. 01., 9:37.

2. Gian Christoforo Romano (?): *Mátyás-Beatrix dombormű*, 1490 előtt, *fehérmárvány és jaspis*.

https://www.hung-art.hu/vezetes/matyas_h.html, hozzáférés: 2019. 03. 01., 9:59.

3. MS mester, *Vizitáció (Mária látogatása Erzsébetnél)*,
https://hu.wikipedia.org/wiki/M_S_mester
hozzáférés: 2019. 03. 01., 10:02.

4. Egervár, várkastély, 1570 körül
<https://www.sulinet.hu/tovabbtan/felveteli/2001/17het/muvtori/muvtori17.html>,
hozzáférés: 2019. 03. 01., 10:16.

Beéneklés

Forrás: saját.

Zenei részletek, videók

1. Orlando di Lasso: *Eco*
<https://www.youtube.com/watch?v=-foB75466zY>, hozzáférés: 2019. 02. 28., 10:00.
2. Palestrina: *Sicut servus*
<https://www.youtube.com/watch?v=0yd5EE0hAB8>, hozzáférés: 2019. 02. 28., 10:05.
3. *Reneszánsz zene Mátyás király udvarában (Ars Musica - Képek a magyar zene történetéből)*
<https://www.youtube.com/watch?v=Oi5NADUQT3k>, hozzáférés: 2019. 03. 01., 13:05.

Szemléltető eszközök: PPT diasor, projektor, tankönyv, szintetizátor.

9. A.
2019. 03. 05.

Játék

A játék kérdései/1-3.

1. A dó-sor, azaz a dúr második hangja. Két betűs szó. Karikázd be az első betűt.
2. A visszhangot így is nevezik. A kifejezés használjuk magyarul is, de angolul és németül is ugyanúgy hangzik. Négy betűs szó. Karikázd be az első betűt.
3. Zenekari bevezető zene, az operák és az oratóriumok előtt hangzik fel. Öt betű. Két páros betű van a szóban. Az első betű első felét karikázd be, kérlek.

A játék kérdései/4-6.

4. Muzsika más szóval. Négy betűs szó. A második, vagy a negyedik betűt is bekarikázhatod.
5. A szó fél hanggal felemelve. Két betű. Karikázd be az első páros betűt.
6. Az á-moll első hangja. Egy betű. Karikázd be, kérlek.

A játék kérdései/7-8.

7. Szájhagyomány útján terjedő, rövid, általában 4 soros, népzenei műfaj. Hat betű. Az első betűt karikázd be, kérlek.
8. Indiai, húros, hosszú nyakú hangszer, alakja kissé a gitárra hasonlít. Az első betűt karikázd be, kérlek.

Ré	R	
Echo	E	
Nyitány	N	
Zene	E	
Szi	SZ	
Á	Á	
Népdal	N	
Szitár	SZ	

A megfejtés

PPT-diák/A magyar reneszánsz

A MAGYAR RENESZÁNSZ

SZTE Gyakorló Gimnázium és
Általános Iskola
9. D. osztály

A XI-XVI. Század magyar műzenéje

- XI. századtól: Magyarországon is elterjed a Gregorián ének
- XIII. századi írásos emlék:
Ómagyar Mária-siralom
(latinból fordítva magyarra)
- XIV. század: használták a szolmizációt
- XV. század vége: az ének már tantárgy
kottaírás

Történelmi és eszmei környezet

A magyar reneszánsz: XIV.-XVII. Század

Humanizmus: a reneszánsz eszmei háttere.

Alapja: a görög-római kultúra tanulmányozása,
mértéke az ember.

1. korszak: Hunyadi Mátyás – I. Mátyás király
(1490-ig)
2. korszak: a Mohácsi vészig (1526)
3. korszak: a XVII. századig

A magyar reneszánsz irodalma, Történetírás

Irodalom

Magyar és latin nyelvű

Janus Pannonius,
Balassi Bálint

Történetírás

Kódexek – Corvina
Történetírás: Bonfini
Nyomdák

A magyar reneszánsz – Szobrászat, Festészet, Építészet

A magyar reneszánsz – Szobrászat, Festészet, Építészet

A magyar reneszánsz – Szobrászat, Festészet, Építészet

I. 2. Óratervezet – 2. Óravázlat

A tanítási óra helye: SZTE Gyakorló Gimnázium és Általános Iskola

Ideje: 2019. 03. 12., kedd, 5. óra (11. 15- 12. 00)

Osztály: 10. D.

Az óra típusa: Ismereteket megszilárdító (ismétlő, rendszerező) óra, vegyes típusú óra

A tanítási óra anyaga: A bécsi klasszicizmus. Összefoglalás.

A tanóra didaktikai célkitűzései

- A zenetörténeti ismeretek ismételése
- A meglévő ismeretek elmélyítése
- Ismételés, rendszerezés
- Ellenőrzés
- A zenei ismeretek bővítése
- Az általános műveltség bővítése, transzferálható műveltség
- Műveltségterületek összekapcsolása
- A zenehallgatási készség fejlesztése
- Az éneklési készség fejlesztése
- A ritmuskészség fejlesztése
- Éneklés idegen nyelven
- Az intonációs készség fejlesztése
- Hangképzés
- A közös éneklés gyakoroltatása

A tanóra nevelési céljai:

- A ráismerő készség fejlesztése
- A meglévő ismeretek elmélyítése
- Ízlésformálás
- Az esztétikai érzék fejlesztése
- A közös éneklési készség élményének alakítása és fejlesztése

Az órát tartó tanár: Dr. Varga Ildikó

Ének-zene Szakmódszertan tanár: Asztalos Andrea

Szakvezető tanár: Fehér Márta

Didaktikai feladatok	Az óra menete	Eszközök, Módszerek, Munkaformák
15 perc Az óra szervezési feladatai. 2 perc.	I. Az óra bevezető része Köszönés, Jelentés A tanár bemutatkozása A hiányzók és az óra anyagának beírása A felszerelés ellenőrzése	Tanári közlés. Napló.
Az éneklési készség fejlesztése. Az intonációs készség fejlesztése. Hangképzés. Ellenőrzés. Értékelés. 5 perc	1. „Bemelegítés” 2. Légző és beszédgyakorlat 3. Rövid Beéneklés Álljatok fel, kérlek és ügyeljetek arra, hogy egyenes legyen a hátatok. <u>Első gyakorlat:</u> Fordítsátok a fejetekeket jobbra, majd balra. Ismételjétek háromszor. <u>Második:</u> Vegyetek mély levegőt úgy, hogy ne csak a mellkasotok emelkedjen, hanem a bordáitok is szélesedjenek. <u>Harmadik:</u> Mondjátok utánam: Mit sütsz kis szűcs, tán sós húst sütsz kis szűcs? Sárga bögre görbe bögre. Aki vállalkozik rá, elmondhatja egyedül mind a kettőt kisötösért. <u>Negyedik:</u> Énekelek egy rövid gyakorlatot, énekeljétek utánam. Folytassuk hangszerkísérettel. A gyakorlatot fél hangonként, c'-ről kezdve gyakoroltatom.	Tanári közlés. Frontális osztálymunka. Bemutatás. Cselekedtetés. Magyarázat. Motiváció. Ellenőrzés. Értékelés. Bemutatás. Hangadás. Éneklés. Szintetizátor.

Ráhangolódás. Játék. Ismétlés. Gyakorlás. A szolmizációs képesség fejlesztése. A ráismerő képesség fejlesztése. Az intonációs képesség fejlesztése. Ellenőrzés. Értékelés. Ismétlés. 3 perc	Üljetek le. Nyissátok ki, kérlek a füzeteteket hátul és vegyetek elő egy tollat. Három kérdést teszek fel nektek. Írjátok le a válaszokat. Három zeneszerző nevére és három címre vagyok kíváncsi. Öt, vagy hat helyes válasz egy kisötöst ér. 1. Egy hangoszlopot írtam fel a táblára. Énekeljétek azokat a hangokat velem együtt, amelyekre rámutatok. A hangok egy, a múlt órákon tanult bécsi klasszicista zeneszerző dalából vannak. Ki a zeneszerző, mi a dal címe? Írjátok le. (J. Haydn: <i>Édes lánykám.</i>) dó' ti lá szó fá mi ré dó 2 4 mi mi szó szó fá fá ré 2. Egy operából való a következő részlet, amely szövegéből idézek nektek. „Nem csapod a szelet...” (W. A. Mozart: <i>Figaró áriája, Figaró házassága.</i>) 3. Végül egy olyan zenei részlet címét és szerzőjét kell leírnotok, amely az Európai Unió jelenlegi himnusza. (L. van Beethoven: <i>Örömda, Freude schöne...</i>, IX. szimfónia) 4. Vegyetek elő színes ceruzát. Ellenőrizzük a válaszokat. Akinek öt, vagy hat helyes válasza van, írja be a kisötöst. Énekeljük el közösen a zenei részleteket egymás	Tanári közlés. Füzet. Frontális osztálymunka. Egyéni munka. Motiválás. Cselekedtetés. Hangadás. Éneklés. Közös szolmizálás. Gyakorlás. Koopératív tanulás. Füzet. Megbeszélés. Ellenőrzés. Értékelés. Hangadás. Éneklés. A tanultak megerősítése.
--	--	---

A közös éneklés gyakoroltatása.
A ritmuskészség fejlesztése.
A meglévő ismeretek elmélyítése.

után. Segíték nektek. Az ismétléshez nézhetitek a vetítőt. Mindhárom részlethez üssétek a mérőt az ujjatokkal.

A megadott hang: é'.

Vetítés.
PPT/2.

Szerenád (Liebes Mädchen)
Závodszy Zoltán szövege
JOSEPH HAYDN

Andante

A megadott hang: é'.

A közös éneklés gyakoroltatása.

Figaro áriája
Vivace

A megadott hang: g'.

Hangadás.
Éneklés.
A tanultak megerősítése.
Vetítés.
PPT/3.

A közös éneklés gyakoroltatása.
Éneklés idegen nyelven.
5 perc

Crémata
An die Freude
Friedrich Schiller
IV. tétel (részlet)

Hangadás.
Éneklés.
A tanultak megerősítése.
Vetítés.
PPT/4.

Műveltségterületek összekapcsolása. 1 perc Ismétlés. Műveltségterületek összekapcsolása. Ellenőrzés. Értékelés. 1 perc A zenei történeti ismeretek ismételése. A meglévő ismeretek elmélyítése. Ismétlés, rendszerezés. 2 perc Játék. Ellenőrzés. Értékelés. 2 perc	A klasszicista építészet -Antik görög-római minta -Letisztult formák -Egyszerűség -Harmónia -Háromszög boltozat - timpanon A klasszicista szobrászat és festészet jellemzőit láthatjátok a következő dián. Ki tudja az alkotások címeit? Írjátok le a vastagon szedett szavakat, kérlek! A klasszicista szobrászat, festészet Arányos, mértékta- rú, antik szépségideál, hűvös nyugalom Anatómiailag hiteles ábrázolás, a görög-római szobrászat testizmai, szoborszerűség, egyszerűség Most foglaljuk össze a klasszicista zene jellemzőit. A klasszicista zene jellemzői Hangzásvilága a barokkhoz képest világosabb, levegősebb, könnyedebb. Fokozatos hangerőváltás – crescendo, decrescendo. Árnyalt hangzás. A zenészek megnövekedett száma – karmester. Megszűnt a continuo. Új hangszercsoport: ütősök. A muzsikások hangszercsoportok szerint ülnek. Jól tagolt, lezárt dallamívek - PERIÓDUS. „Fizetés”, nyilvános hangversenyek. A következő dia kérdései alapján két fontos zenei formát kell leírnotok a füzetetekbe. A bal oldali jellemzők vonatkoznak az egyikre, a jobb oldali oszlopban lévők pedig a másikra.	Vetítés. PPT/6. Tanári közlés. Frontális osztálymunka. Cselekedtetés. Gyakorlás. Ismétlés. Összefoglalás. Motiváció. Ellenőrzés. Értékelés. Vetítés. PPT/7. Tanári közlés. Frontális osztálymunka. Cselekedtetés. Gyakorlás. Ismétlés. Összefoglalás. Motiváció. Vetítés. PPT/8. Tanári közlés. Füzet. Frontális osztálymunka. Egyéni munka. Ellenőrzés. Értékelés. Vetítés. PPT/9.
---	---	---

A zenehallgatási készség fejlesztése. 1 perc A közös éneklési készség alakítása, fejlesztése. Az intonációs készség fejlesztése. Éneklés idegen nyelven. 3 perc A zenetörténeti ismeretek ismételése. A meglévő ismeretek elmélyítése. Ismétlés, rendszerezés. 2 perc	Játék 1. Írd le a zenei forma nevét! 2. Írd le a zenei forma nevét! -A klasszikus zene legkisebb zenei egysége. -Kéttagú forma. -Alaptípusa: 8 ütem, 4+4. -Előtag: zenei kérdés - Utótag: zenei válasz -Háromtagú forma. -Műfajt és formát is jelent. -Szerkezete: A – B – A, - Expozíció, Kidolgozás, - Repríz -A műfajt esetenként Coda zárja. Be szeretnék mutatni nektek egy dallamot, amelyet a klasszicizmus három jelentős zenészerzője, J. Haydn, W. A. Mozart és L. van Beethoven közül Mozart írt gyermekkorában. Ez volt az első zeneműve. A címe: <i>Oragna figa taxa...</i> <i>Oragna figa</i> Mozart első dallama Andante Fine A 2. szőlőm Kodály Zoltán műve Da Capo al Fine Megadom a hangot. (d') - Énekeljétek a dallamot soronként utánam. - Foglaljuk össze a dalt. Énekeljük el kétszer csak a dallamát! - Előreolvasom a szöveget soronként. Mondjátok utánam. - Most énekeljük szöveggel kétszer a dalt. Foglaljuk össze J. Haydn, W. A. Mozart és L. van Beethoven életének néhány fontos történését és említsük meg műveiket a füzetetek alapján.	Bemutatás. Éneklés. Zenehallgatás. Vetítés. PPT/10. Hangadás. Éneklés. Ismétlés. Gyakorlás. Füzet. Frontális osztálymunka. Vetítés. PPT/11.
--	---	--

A zenehallgatási készség fejlesztése. 2 perc A zenetörténeti ismeretek ismételése. A meglévő ismeretek elmélyítése. Ismétlés, rendszerezés. 2 perc A zenehallgatási készség fejlesztése. 2 perc A zenetörténeti ismeretek ismételése. A meglévő ismeretek elmélyítése. Ismétlés, rendszerezés. 2 perc	Haydn, Mozart, Beethoven Joseph Haydn (Rohrau, 1732-Bécs,1809) Gyermekkora: a Stephans-dom énekese Fiatal zeneszerző: Az Esterházyak szolgálatában – zeneszerző, karmester Életének fontos állomása: Anglia ÚJ MŰFAJ: VONÓSNÉGYES Szimfónia, ongoraszonáta, zongoratrió, opera, oratórium, mise <i>Oxford-szimfónia, London szimfónia, Évszakok oratórium</i> Haydn: London szimfónia (D-dúr) https://www.youtube.com/watch?v=2NWPuKmunRg Hallgassuk meg J. Haydn <i>London szimfóniájának</i> egy részletét! J. Haydn: <i>London szimfónia (D-dúr)</i> https://www.youtube.com/watch?v=2NWPuKmunRg g Haydn, Mozart, Beethoven Wolfgang Amadeus Mozart (Salzburg,1756-Bécs, 1791) Csodagyermek, édesapja tanította – hangversenykörutak 17 évesen a salzburgi érsek házimuzsikusa Bécsbe költözik – hangversenyek, óraadás Szegényen, mellözöttén hal meg. JELENTŐSEBB MŰFAJOK, MŰVEK: Operái: Szóktetés a szerájból, Figaró házassága, Così fan Tutte, Don Giovanni, Varázsfuvola Requiem (Süssmayer fejezte be) Zongoraszonáták: a-moll, C-dúr Vonós-négyes, vonósötös, divertimento, zongoraverseny. Mozart: d-moll zongoraverseny https://www.youtube.com/watch?v=UGldgW6mDnY W. A. Mozarttól a <i>d-moll zongoraverseny</i> egy részletét szeretném megmutatni nektek. W. A. Mozart: <i>d-moll zongoraverseny</i> https://www.youtube.com/watch?v=UGldgW6mDnY Haydn, Mozart, Beethoven Ludwig van Beethoven (Bonn, 1770-1827, Bécs) Zenészcsaládból származik, erőszakkal csodagyermeket akartak belőle nevelni. Tanára: Neefe. Pártfogója: Waldstein gróf. „Magyar kapcsolat”: Brunszvik család. Teréz. Az első zeneszerző – szabad művész, műveiből élt. Megsüketült. MŰVEI: Egyetlen opera: Fidelio, 9 szimfónia, 32 zongoraszonáta 17 vonós-négyes Beethoven: Örömmóda IX. szimfónia https://www.youtube.com/watch?v=treHcOZsmgk	Frontális osztálymunka. Tanári közlés. Zenehallgatás. Videó Füzet. Frontális osztálymunka. Vetítés. PPT/12. Frontális osztálymunka. Tanári közlés. Zenehallgatás. Videó. Frontális osztálymunka. Vetítés. PPT/13.
---	--	---

A zenehallgatási készség fejlesztése. 2 perc A zenetörténeti ismeretek ismételése. Játék. Rendszerezés. Ellenőrzés. Értékelés. 2 perc	Az óra folyamán már elhangzott egyszer, de bizonyára szívesen halljátok felvételtől is Ludwig van Beethoven <i>Örömdájának</i> egy érdekes felvételét. L. van Beethoven: <i>Örömda, IX. szimfónia</i> https://www.youtube.com/watch?v=treHcOZsmgk Többször is hallottatok szimfonikus zenekart a mai óra folyamán. A most kivetített dián a hangszercsoportjait és hangszereit láthatjátok. 3 hangszer nem a neki megfelelő hangszercsoportban van. Keressétek meg őket. A helyes válasz kisötöst ér. Az egy padban ülők alkossanak egy csapatot. A szimfonikus zenekar <table><tr><th>VONÓSOK</th><th>FAFÚVÓSOK</th><th>RÉZFÚVÓSOK</th><th>ÜTŐSÖK</th></tr><tr><td>hegedű</td><td>fuvola</td><td>trombita</td><td>üstdob</td></tr><tr><td>hegedű</td><td>oboa</td><td>kürt</td><td>xilofon</td></tr><tr><td>brácsa</td><td>fagott</td><td>harsona</td><td>triangulum</td></tr><tr><td>cselló</td><td>klarinét</td><td>tuba</td><td>nagydob</td></tr><tr><td>angolkürt</td><td>pikoló</td><td>gong</td><td>kisdob</td></tr><tr><td></td><td>nagybőgő</td><td></td><td>pergődob</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td>réztányér, stb.</td></tr></table>	VONÓSOK	FAFÚVÓSOK	RÉZFÚVÓSOK	ÜTŐSÖK	hegedű	fuvola	trombita	üstdob	hegedű	oboa	kürt	xilofon	brácsa	fagott	harsona	triangulum	cselló	klarinét	tuba	nagydob	angolkürt	pikoló	gong	kisdob		nagybőgő		pergődob				réztányér, stb.	Frontális osztálymunka. Tanári közlés. Zenehallgatás. Videó. Tanári közlés. Csoportmunka. Egy pad egy csoport. (2-3 fő.) Koooperatív tanulás. Motiváció. Ellenőrzés. Értékelés. Vetítés. PPT/14.
VONÓSOK	FAFÚVÓSOK	RÉZFÚVÓSOK	ÜTŐSÖK																															
hegedű	fuvola	trombita	üstdob																															
hegedű	oboa	kürt	xilofon																															
brácsa	fagott	harsona	triangulum																															
cselló	klarinét	tuba	nagydob																															
angolkürt	pikoló	gong	kisdob																															
	nagybőgő		pergődob																															
			réztányér, stb.																															
4 perc A zenehallgatási készség fejlesztése. Az általános műveltség bővítése. Transzferálható műveltség. Értékelés.	III. Az óra befejező része Az óra végén egy érdekességet szeretnék mutatni nektek. W. A. Mozart: <i>Die Schauspieldirektor</i>, azaz a <i>Színigazgató</i> című kamaraoperájából hallhattok-láthattok egy részletet, amelyben a két énekesnő azon veszekszik: ki is közülük a fontosabb. Azaz ki a társulatban az első számú énekesnő. https://www.youtube.com/watch?v=PKftHzh44F8 Köszönöm az órai munkátokat! Ügyesek voltatok!	Tanári közlés. Frontális osztálymunka. Vetítés. Videó. Értékelés.																																

	Jövő héten találkozunk. Ne feledjétek! Jövő alkalommal témazáró dolgozatot írunk! A viszontlátásra!	
--	--	--

Források

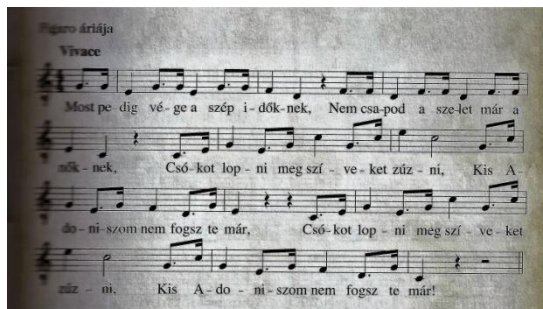
1. Lukin László – Ugrin Gábor, *Ének-zene 9-10*, Eszterházy Károly Egyetem, 2013.
2. Pécsi Géza, *Kulcs a muzsikához*, Pécs, 1989.

Képek

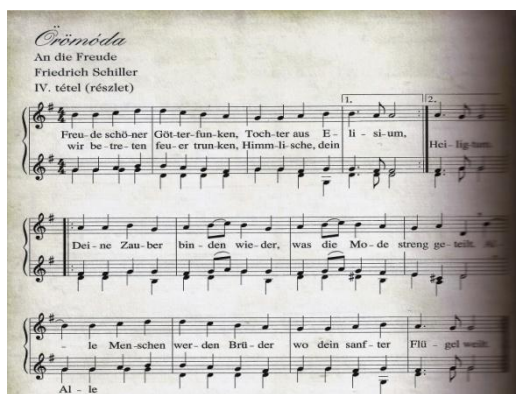
1. Lukin László – Ugrin Gábor, *Ének-zene 9-10*, Eszterházy Károly Egyetem, 2013., 157. old.

2. Lukin László – Ugrin Gábor, *Ének-zene 9-10*, Eszterházy Károly Egyetem, 2013., 153. old.

3. Lukin László – Ugrin Gábor, *Ének-zene 9-10*, Eszterházy Károly Egyetem, 2013., 172. old.

4. A Magyar Nemzeti Múzeum.

https://hu.wikipedia.org/wiki/Magyar_Nemzeti_M%C3%BAzeum#/media/File:Magyar_Nemzeti_M%C3%BAzeum.jpg, hozzáférés: 2019. 03. 10., 19:17.

5. Ferenczy István: *Pásztorlányka*

<https://www.hung-art.hu/frames.html?magyar/f/ferenczi/muvek/pasztorl.html>, hozzáférés: 2019. 03. 10., 19:19.

6. David: *Madame Récamier*,

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/1e/Madame_R%C3%A9camier_painted_by_Jacques-Louis_David_in_1800.jpg?uselang=hu, hozzáférés: 2019. 03. 10.? 19:28.

7. W. A. Mozart: *Oragna figa*

Forrás: Lukin László – Ugrin Gábor, *Ének-zene 9-10*, Eszterházy Károly Egyetem, 2013., 163. old.

Oragna figa
Mozart első dallama

Andante

O - rag - na fi - ga ta - xa fa ma - ri - na ga - mi - na fa,
O - rag - na fi - ga ta - xa fa ma - ri - na ga - mi - na fa,
O - rag - na fi - ga ta - xa fa ga - mi - na - fa.

Fine

A 2. szólam Kodály Zoltán műve Da Capo al Fine

Zenehallgatás

1. J. Haydn: *London szimfónia (D-dúr)*
<https://www.youtube.com/watch?v=2NWPuKmmRg>, hozzáférés: 2019. 03. 10., 19: 00.
2. W. A. Mozart: *d-moll zongoraverseny*
<https://www.youtube.com/watch?v=UGldgW6mDnY>, hozzáférés: 2019. 03. 10., 19:10.
3. L. van Beethoven: *Örömóda, IX. szimfónia*
<https://www.youtube.com/watch?v=treHcOZsmgk>, hozzáférés: 2019. 03. 10., 19:30.
4. W. A. Mozart: *Die Schauspieldirektor (A színigazgató)*,
<https://www.youtube.com/watch?v=PKftHzh44F8>, hozzáférés: 2019. 03. 10. 19:40.

PPT-k

Joseph Haydn: *Édes lánykám*

Szerenád (Liebes Mädchen)
Závodszy Zoltán szövege

JOSEPH HAYDN

Andante

The image shows a musical score for a serenade by Joseph Haydn. It is in 2/4 time, key of D major, and marked 'Andante'. The score consists of four staves of music with Hungarian lyrics underneath. The lyrics are: 'É - des lánykám, hallgass rám, nyisd ki csendben aj - tód, Szí - vem - nek nincs nyug - ta - már, míg csak meg nem hal - lod, Ó - riz - zen bár száz la - kat még oly hí - ven té - ged, Még is min - den da - lo - mat el - kül - döm én né - ked.'

É - des lánykám, hallgass rám, nyisd ki csendben aj - tód,
Szí - vem - nek nincs nyug - ta - már, míg csak meg nem hal - lod,
Ó - riz - zen bár száz la - kat még oly hí - ven té - ged,
Még is min - den da - lo - mat el - kül - döm én né - ked.

W. A. Mozart: *Figaró áriája*

Figaró áriája
Vivace

The image shows a musical score for Figaro's aria from 'The Marriage of Figaro' by Wolfgang Amadeus Mozart. It is in 2/4 time, key of D major, and marked 'Vivace'. The score consists of four staves of music with Hungarian lyrics underneath. The lyrics are: 'Most pe - díg vé - ge a szép i - dők - nek, Nem csa - pod a sze - let már a nek - nek, Csó - kot lop - ni meg szí - ve - ket zúz - ni, Kis A - do - ni - szom nem fogsz te már, Csó - kot lop - ni meg szí - ve - ket zúz - ni, Kis A - do - ni - szom nem fogsz te már!'

Most pe - díg vé - ge a szép i - dők - nek, Nem csa - pod a sze - let már a nek - nek, Csó - kot lop - ni meg szí - ve - ket zúz - ni, Kis A - do - ni - szom nem fogsz te már, Csó - kot lop - ni meg szí - ve - ket zúz - ni, Kis A - do - ni - szom nem fogsz te már!

L. v. Beethoven: Örömóda

A bécsi klasszicizmus

1750-1820

Klasszikus: elsőrendű, tökéletes
(latin eredetű)

Felvilágosodás (Voltaire, Diderot)

Görög-római szépségideál

A klasszicista építészet

- Antik görög-római minta
- Letisztult formák
- Egyszerűség
- Harmónia
- Háromszög boltozat timpanon

A klasszicista szobrászat, festészet

Arányos, mértéktartó, antik szépségideál, hűvös nyugalom

Anatómiailag hiteles ábrázolás, a görög-római szobrászat testizmai, szoborszerűség, egyszerűség

A klasszicista zene jellemzői

Hangzásvilága a barokkhoz képest **világosabb**,
levegősebb, **könnyedebb**.

Fokozatos hangerőváltás – crescendo, decrescendo.

Árnyalt hangzás. Kromatika.

A zenészek megnövekedett száma – karmester.

Megszűnt a continuo.

Új hangszercsoport: ütősök.

A muzsikások hangszercsoportok szerint ülnek.

Jól tagolt, lezárt dallamívek - **PERIÓDUS**.

„Fizetős”, nyilvános hangversenyek.

Játék

1. Írd le a zenei forma nevét!

2. Írd le a zenei forma nevét!

- A klasszikus zene legkisebb zenei egysége.
- Kéttagú forma.
- Alaptípusa: 8 ütem, 4+4.
- Előtag: zenei kérdés
- Utótag: zenei válasz

- Háromtagú forma.
- Műfajt és formát is jelent.
- Szerkezete: A – B – A,
Expozíció, Kidolgozás,
Repríz
- A műfajt esetenként Coda zárja.

W. A. Mozart: *Oragna figa taxa*

Haydn, Mozart, Beethoven

Joseph Haydn (Rohrau, 1732-Bécs,1809)

Gyermekkora: a Stephans-dom énekese

Fiatal zeneszerző: Az Esterházyak szolgálatában – zeneszerző, karmester

Életének fontos állomása: Anglia

ÚJ MŰFAJ: VONÓSNÉGYES

Szimfónia, ongoraszonáta, zongoratrió, opera, oratórium, mise

Oxford-szimfónia, London szimfónia, Évszakok oratórium

Haydn: *London szimfónia (D-dúr)*

<https://www.youtube.com/watch?v=2NWPuKmunRg>

Haydn, Mozart, Beethoven

Wolfgang Amadeus Mozart (Salzburg, 1756-Bécs, 1791)

Csodagyermek, édesapja tanította – hangversenykörutak

17 évesen a salzburgi érsek házimuzsikusa

Bécsbe költözik – hangversenyek, óraadás

Szegényen, mellőzötten hal meg.

JELENTŐSEBB MŰFAJOK, MŰVEK:

Operái: Szöktetés a szerájból, Figaró házassága, Così fan Tutte, Don Giovanni, Varázsfuvola

Requiem (Süssmayer fejezte be)

Zongoraszonáták: a-moll, C-dúr

Vonósnégyes, vonósötös, divertimento, zongoraverseny.

Mozart: d-moll zongoraverseny

<https://www.youtube.com/watch?v=UGldgW6mDnY>

Haydn, Mozart, Beethoven

Ludwig van Beethoven (Bonn, 1770-1827, Bécs)

Zenészcsaládból származik, erőszakkal csodagyermeket akartak belőle nevelni.

Tanára: Neefe.

Pártfogója: Waldstein gróf.

„Magyar kapcsolat”: Brunszvik család. Teréz.

Az első zeneszerző – szabad művész, műveiből élt. Megsüketült.

MŰVEI:

Egyetlen opera: Fidelio, 9 szimfónia, 32 zongoraszonáta

17 vonósnégyes

Beethoven: Örömóda

IX. szimfónia

<https://www.youtube.com/watch?v=treHcOZsmgk>

A szimfonikus zenekar

VONÓSZOK	FAFÚVÓSZOK	RÉZFÚVÓSZOK	ÜTŐSZOK
hegedű	fuvola	trombita	üstdob
hegedű	oboa	kürt	xilofon
brácsa	fagott	harsona	triangulum
cselló	klarinét	tuba	nagydob
angolkürt	pikoló	gong	kisdob
	nagybőgő		pergődob
			réztányér, stb.

Szemléltető eszközök

Tankönyv, szintetizátor, PPT, videó, laptop.

I. 3. Óratervezet – 3. Óravázlat. Zárótanítás.
Szegedi Tudományegyetem
Gyakorló Gimnázium és Általános Iskola
ZÁRÓTANÍTÁS

A barokk zenéje, művészete

Ének-zene szakmódszertan tanár: Asztalos Andrea
Szakvezető tanár: Fehér Márta

Készítette: Dr. Varga Ildikó
Ének-zene MA, L
CAAXS8

I. 3. Óratervezet – 3. Óravázlat. Zárótanítás.

A tanítási óra helye: SZTE Gyakorló Gimnázium és Általános Iskola

Ideje: 2019. 03. 19., kedd, 6. óra (12. 20 – 13. 05)

Osztály: 9. D.

Az óra típusa: Új ismereteket feldolgozó óra

A tanítási óra anyaga: A barokk zenéje, művészete

A tanóra didaktikai célkitűzései:

- Új zenetörténeti ismeretek
- A zenetörténeti ismeretek ismételése
- A zenei ismeretek bővítése
- Ismeretszerzés
- Az ismeret feldolgozása
- Műveltség- és tudományterületek összekapcsolása
- Az általános műveltség bővítése
- Transzferálható műveltség
- A zenehallgatási készség fejlesztése
- Az éneklési készség fejlesztése
- Hangképzés
- Az intonációs készség fejlesztése
- A kottaolvasási készség fejlesztése
- A ritmuskészség fejlesztése
- A zenei memória fejlesztése

A tanóra nevelési céljai:

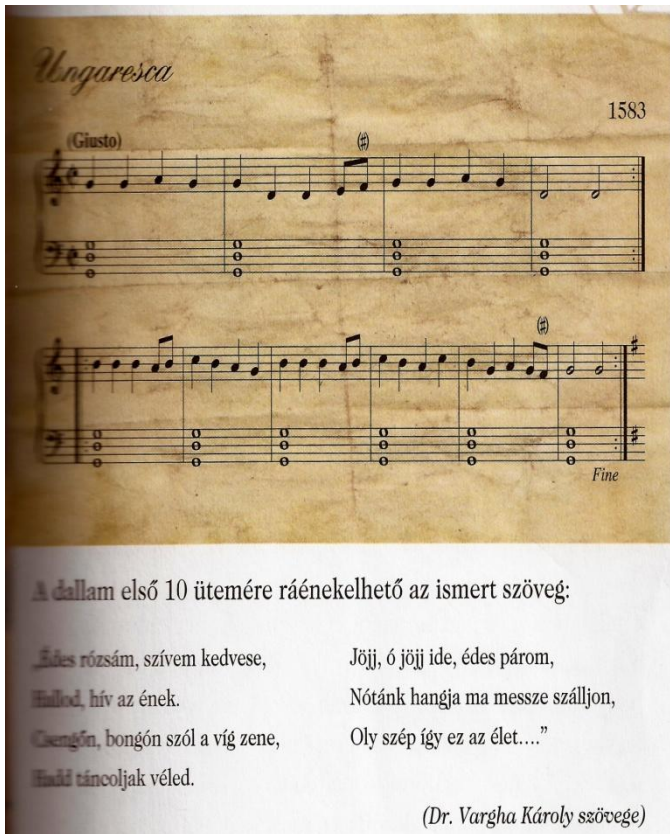
- Tudásközpontú nevelés a tudományterületek összekapcsolásán keresztül
- Az esztétikai érzék fejlesztése a tudományterületek összekapcsolása és a zenehallgatás által
- A befogadói készség fejlesztése
- Ízlésformálás

Az órát tartó tanár: Dr. Varga Ildikó

Ének-zene Szak módszertan tanár: Asztalos Andrea

Szakvezető tanár: Fehér Márta

Didaktikai feladatok	Az óra menete	Eszközök, Módszerek, Munkaformák
15 perc Az óra szervezési feladatai. 2 perc.	I. Az óra bevezető része Köszönés, Jelentés. A hiányzók és az óra anyagának beírása. A felszerelés ellenőrzése.	Tanári közlés. Napló.
Ráhangolódás. Hangképzés. Az éneklési készség fejlesztése. Az intonációs készség fejlesztése. Ellenőrzés. Értékelés. 2 perc	1. „Bemelegítés” 2. Légző gyakorlat 3. Rövid Beéneklés 1. Mindenki álljon fel és egyenesedjen ki. 2. Vegyetek mély levegőt csendesen úgy, hogy ne csak a mellkasotok emelkedjen, hanem a bordáitok is szélesedjenek. Fújjátok ki a levegőt lassan, nyugodtan. Ismételjük együtt kétszer. 3. Énekelek egy rövid gyakorlatot, énekeljétek utánam. A gyakorlatot fél hangonként, c'-ről kezdve gyakoroltatom g'-ig, majd vissza. A kezdőhangokat zongorával adom.	Tanári közlés. Frontális osztálymunka. Egyéni munka. Bemutató. Hangadás. Éneklés. Munkáltatás. Magyarázat. Gyakorlás. Ellenőrzés. Értékelés. Hangszeres játék. Zongora.

Ráhangolódás. Ismétlés. A zenehallgatási készség fejlesztése. 1 perc Az éneklési készség fejlesztése. Az intonációs készség fejlesztése. Ismétlés. Ellenőrzés. Értékelés. 1 perc	Az órát egy reneszánsz ismétléssel folytatjuk. Egy olyan zenemű dallamának egy részletét éneklek el, amely egy külföldi kódexben maradt fenn. Ki tudná megmondani a zenemű címét? Ungaresca 1. Énekeljük el közösen, szöveggel. Nyissátok ki a könyveteket a 105. oldalon. Itt találjátok a dalt, amelynek címe <i>Ungaresca</i>, azaz <i>magyaros</i>. A dallam első 10 ütemére ráénekelhető az ismert szöveg: <table><tr><td>Édes rózsám, szívem kedvese,</td><td>Jöjj, ó jöjj ide, édes párom,</td></tr><tr><td>Hallod, hív az ének.</td><td>Nótánk hangja ma messze szálljon,</td></tr><tr><td>Csengőn, bongón szól a víg zene,</td><td>Oly szép így ez az élet...."</td></tr><tr><td>Hadd táncoljak véled.</td><td></td></tr></table> (Dr. Vargha Károly szövege)	Édes rózsám, szívem kedvese,	Jöjj, ó jöjj ide, édes párom,	Hallod, hív az ének.	Nótánk hangja ma messze szálljon,	Csengőn, bongón szól a víg zene,	Oly szép így ez az élet...."	Hadd táncoljak véled.		Tanári közlés. Frontális osztálymunka. Megbeszélés. Bemutató. Éneklés. Tanári közlés. Frontális osztálymunka. Éneklés. Ismétlés. Magyarázat. Gyakorlás. Ellenőrzés. Értékelés.
Édes rózsám, szívem kedvese,	Jöjj, ó jöjj ide, édes párom,									
Hallod, hív az ének.	Nótánk hangja ma messze szálljon,									
Csengőn, bongón szól a víg zene,	Oly szép így ez az élet...."									
Hadd táncoljak véled.										

Az éneklési készség fejlesztése. Az intonációs készség fejlesztése. Ismétlés. Ellenőrzés. Értékelés. 1 perc A ritmuskészség fejlesztése. Ellenőrzés. Értékelés. 2 perc Az éneklési készség fejlesztése. Az intonációs készség fejlesztése. A ritmuskészség fejlesztése. Ellenőrzés. Értékelés. 2 perc A zenei memória fejlesztése. 2 perc Ellenőrzés. Értékelés. 2 perc	2. Énekeljük el másodszor is. Kérlek, üssétek éneklés közben az ujjatokkal a padon a mérőt. 3. Felírok a táblára két ritmusképletet. Gyakoroljuk először az elsőt tapsolva, majd a másodikat is közösen. $\frac{2}{4} \text{ } \text{Z} \text{ } \text{I} \text{ Z} : \parallel$ $\frac{2}{4} \text{ Z } \text{II} \text{ } \text{ZII} : \parallel$ 4. Kettéosztom az osztályt. A bal kezem felőli csoport tapsolja a táblán hozzá közelebb eső osztinátót, a jobb kezem felőliek pedig a hozzájuk közelebb esőt tapsolják. Bemutatom. Gyakoroljuk együtt kétszer. 5. Most énekeljük együtt a dalt (<i>Ungaresca</i>) szöveggel, és közben mindkét csoport tapsolja a saját szólamát. 6. Énekeljük a dalt szöveggel, közben tapsolja mindkét szólam a sajátját ismét. Segítek nektek énekelni, s közben zongorán kísérek benneteket!	Tanári közlés. Frontális osztálymunka. Éneklés. Ismétlés. Magyarázat. Gyakorlás. Ellenőrzés. Értékelés. Tanári közlés. Frontális osztálymunka. Munkáltatás. Magyarázat. Gyakorlás. Ellenőrzés. Értékelés. Tanári közlés. Csoportmunka Magyarázat. Munkáltatás. Ismétlés. Ellenőrzés. Értékelés. Tanári közlés. Csoportmunka Frontális osztálymunka. Éneklés. Magyarázat. Munkáltatás. Hangszeres játék. Zongora. Ellenőrzés. Értékelés.
--	---	---

26 perc Új zenetörténeti ismeretek. Az ismeret feldolgozása. Ismeretszerzés Műveltség- és tudományterületek összekapcsolása. 2 perc Az általános műveltség bővítése. Transzferálható műveltség. Ismeretszerzés Az ismeret feldolgozása. 2 perc Műveltség- és tudományterületek összekapcsolása.	II. Az óra fő része Az előzőekben gyakorolt dal egy XVI. századból származó, reneszánsz zenei emlék. A mai órán a reneszánszt követő időszakról, a barokkról, pontosabban a barokk zenéről és művészetekről tanulunk. Kérek egy bátor jelentkezőt, hogy olvassa fel <i>A barokk</i> című szövegrészt a tankönyv 108. oldaláról. A többiek kövessék a felolvasást saját könyvükben. A szövegben a barokk korszak általános jellemzőiről és a barokk művészetekről hallottatok. Szeretném nektek összefoglalni az olvasottakat. Nézzétek a kivetítőt és a magyarázatom után írjátok le a vastagon szedett kifejezéseket, mondatokat a füzetekbe. A BAROKK KORSZAK <u>Kb. 1600-1750</u> A barokk-barocco <u>szó jelentései:</u> szabálytalan alakú gyöngy, vagy furcsa, túlszúfolt. A kor világképében a Teremtő áll. Az ember a teremtet világ része. A kb. 1600-tól 1750-ig, Johann Sebastian Bach haláláig tartó korszak építészetre, mint ahogyan a következő dián is láthatjátok, a díszes, gyakran túldíszített külső és belső	Tanári közlés. Frontális osztálymunka. Egyéni munka. Könyv. Szövegértés. Magyarázat. Munkáltatás. Frontális osztálymunka. Egyéni munka. Füzet. Magyarázat. Munkáltatás. Vetítő. Laptop. PPT/2. Frontális osztálymunka. Egyéni munka. Füzet. Magyarázat.
--	---	---

Ismeretszerzés Az ismeret feldolgozása. Műveltség- és tudományterü- letek összekapcso- lása. 2 perc	tér volt a legjellemzőbb. Írjátok le ezt, és a stukkó kifejezést is. A dián XIV. Lajos francia király versailles-i kastélyáról és egy lengyel barokk templom belsejéről készült képet láthattok. A BAROKK MŰVÉSZETE ÉPÍTÉSZET Díszes (túldíszített) külső, gazdag belső. Díszítőelem: stukkó – márványhatást keltő gipsz díszítőelem a falon vagy a mennyezeten.	Munkáltatás. Frontális osztálymunka. Egyéni munka. Füzet. Magyarázat. Fogalom- magyarázat. Munkáltatás. Vetítő. Laptop. PPT/3.
Ismeretszerzés Az ismeret feldolgozása. Műveltség- és tudományterü- letek összekapcso- lása. 2 perc	A következő dián egy, a barokk korszakra jellemző szobrot, egy freskót és egy festményt láthattok. Írjátok le a diáról a szöveges részeket! A BAROKK MŰVÉSZETE SZOBRÁSZAT, FESTÉSZET <u>Szobrászat</u> Fény-árnyék hatás, részletes kidolgozás <u>Festészet</u> Freskók, festmények. Illuzionisztikus térábrázolás. 	Frontális osztálymunka. Egyéni munka. Füzet. Magyarázat. Munkáltatás. Vetítő. Laptop. PPT/4.

Új zenetörténeti ismeretek. Ismeretszerzés	A zenei barokkot általában 1607-től, Claudio Monteverdi első operájának, az <i>Orfeon</i> a bemutatójától számítjuk.	Tanári közlés. Magyarázat.
A zenehallgatási képesség fejlesztése. 2 perc 21 másodperc	Hallgassunk meg együtt egy részletet az operából! https://www.youtube.com/watch?v=dBsXbn0clbU	Zenehallgatás. Videó. Laptop. Vetítő.
Új zenetörténeti ismeretek. Ismeretszerzés	A videofelvételen korabeli barokk hangszereket láthatatok. Ám mielőtt ezekről mesélnék, szeretnék beszélni nektek a barokk zenéről. A tankönyv 109. oldalán található szöveg tartalmát fogom összefoglalni nektek. Írjátok le a következő diáról a vastagon szedett részeket.	Tanári közlés. Frontális osztálymunka.
Az ismeret feldolgozása. 2 perc	A BAROKK ZENE <u>Kezdet: 1607</u> Monteverdi: <i>Orfeo</i> (bemutató) <u>Vége: 1750</u> Johann Sebastian Bach halála <u>Zenéjét</u> A felső dallamvonal és az azt alátámasztó basszusszólam kiemelése jellemzi Folyamatos, vagy más néven generálbasszus: Basso continuo	Tanári közlés. Frontális osztálymunka. Egyéni munka. Füzet. Magyarázat. Fogalom- magyarázat. Munkáltatás. Vetítő. Laptop. PPT/5.
Új zenetörténeti ismeretek. Ismeretszerzés 2 perc	A korszak zenéjére jellemző még a teraszos dinamika, ami hirtelen hangerőváltást jelent, valamint a szekvencia. Ami egy rövid zenei motívum ismétlődése egy hanggal feljebb, vagy lejjebb. Összefoglaltam ezt a két fontos jellemzőt egy dián. Írjátok a füzetetekbe a vastagon szedett részeket.	Tanári közlés. Frontális osztálymunka. Magyarázat. Fogalom- magyarázat.

Az ismeret feldolgozása. 2 perc	A BAROKK ZENE JELLEMZŐI <u>Lépcsőzetes dinamika</u> nem fokozatos, hanem hirtelen hangerőváltás <u>Kedvelt zenei eszköz</u> A szekvencia Egy rövid zene motívum ismétlődése egy hanggal feljebb, vagy lejjebb	Tanári közlés. Frontális osztálymunka. Egyéni munka. Füzet. Magyarázat. Fogalom-magyarázat. Munkáltatás. Vetítő. Laptop. PPT/6.
A kottaolvasási készség fejlesztése. A ritmuskészség fejlesztése. Az éneklési készség fejlesztése. 2 perc	Kiosztok egy rövid zenei példát a szekvenciára. Az ütemmutató három negyed. Miután kiosztottam, tapsoljuk el a ritmusát, majd énekeljük el együtt szolmizálva „dó” kezdőhangról!	Tanári közlés. Megbeszélés. Szemléltetés. Közös szolmizálás. Éneklés. Munkáltatás. Gyakorlás.
Új zenei ismeretek. Új zenetörténeti ismeretek.	Nem beszéltünk még a barokk zenekar hangszereiről, a korszak műfajairól és híres zeneszerzőiről. A most látható dián olvashattok minderről. A zenekar hangszereit, a műfajokat, és a zeneszerzők neveit írtátok le! A következő két órán foglalkoztok majd mindegyikkel részletesen.	Tanári közlés. Frontális osztálymunka. Füzet.

Az ismeret feldolgozása. 2 perc Ismeretszerzés A zenehallgatási készség fejlesztése. 1 perc	A BAROKK ZENEKAR, HANGSZEREK MŰFAJOK, ZENESZERZŐK <u>A barokk zenekar</u> I. hegedű, II. hegedű, mélyhegedű (brácsa) cselló (gordonka) nagybőgő (gordon) További hangszerek csembaló, klavichord, blockflöte (fuvola), oboa, trombita, orgona <u>Műfajok</u> opera, oratórium, passió, kantáta, szonáta, concerto, fuga, rondó, szvit, korál <u>Zeneszerzők</u> J. S. Bach, G. F. Händel, A. Vivaldi, A. Corelli, F. Couperin, Ph. Rameau, C. Monteverdi, H. Purcell Az egyik műfaj, amit említettem, a korál. A barokk egyik legjelentősebb zeneszerzőjétől, Johann Sebastian Bachtól szeretném elénekelni nektek a <i>Már nyugosznak a völgyek</i> című korált. A zenemű a <i>János passió</i> része.	Tanári közlés. Frontális osztálymunka. Egyéni munka. Füzet. Magyarázat. Munkáltatás. Vetítő. Laptop. PPT/7. Magyarázat. Zenehallgatás. Éneklés. Bemutató.
--	--	--

Az éneklési készség fejlesztése. Az intonációs készség fejlesztése. Ismétlés. A ritmuskészség fejlesztése. A kottaolvasási készség fejlesztése- Ellenőrzés. Értékelés. 5 perc 39 másodperc	Vegyétek elő a könyveteket és nyissátok ki a 125. oldalon. A könyvben Bach négyszólamú korálfeldolgozását látjátok, amelynek a felső szólamát, az eredeti koráldallamot fogjátok megtanulni. 1. Olvassuk fel együtt mindkét versszak szövegét. 2. A korál négy negyedben van. Felütéssel indul. A felütés egy úgy nevezett „csonka ütemben” van. Egy negyed, azaz egy „tá” értékű. A korál első üteme az utolsó ütemmel kiegészítve lesz egy egész, négy negyedes ütem. Hármat számolok, negyedekre indulunk! Gyakoroljuk az indulást! 3. Énekeljük el szolmizálva, „mi” kezdőhangról. Üssétek a mérőt az ujjatokkal. 4. Énekeljük a tankönyv segítségével, szöveggel, végig. Üssétek az ujjatokkal a mérőt. 5. Énekeljük a tankönyv segítségével, szöveggel ismét. Zongorán kísérlek benneteket.	Tanári közlés. Frontális osztálymunka. Hangadás. Éneklés. Munkáltatás. Magyarázat. Gyakorlás. Közös szolmizálás. Hangszeres játék. Zongora. Ellenőrzés. Értékelés.
4 perc A zenehallgatási készség fejlesztése. 3 perc	III. Az óra befejező része Az óra zárásaképpen szeretnék elénekelni nektek egy ismert barokk operaáriát. Georg Friedrich Händel, a barokk egyik kiemelkedő zeneszerzője írta. Az ária címe: <i>Ombra mai fu</i>, és a <i>Xerxes</i> című operából való. 	Tanári előadás. Bemutató. Éneklés. Hangszeres játék.

1 perc

A mai órán a barokk zenével és művészetekkel
foglalkoztunk.

Köszönöm az órai munkátokat!

A jövő órán folytatjátok a barokk korszak zenéjével való
ismerkedést.

A viszontlátásra!

Értékelés.

Források

1. Lukin László – Ugrin Gábor, *Ének-zene 9-10*, Eszterházy Károly Egyetem, 2013.
2. Pécsi Géza, *Kulcs a muzsikához*, Pécs, 1989.

Képek

1. Versailles, kastély

<http://erdelyikeresztanyek.network.hu/blog/erdelyi-keresztanyek-hatarok-nelkul-hirei/a-napkiraly-es-a-versailles-i-kastely>, hozzáférés: 2019. 03. 10., 14: 20.

2. Barokk templombelső, Wschova,

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/20/Wschowa_klasztor_franciszkan%C3%B3w_4.jpg?uselang=hu, hozzáférés: 2019. 03. 11., 14:27.

3. Bernini: *Szent Teréz extázisa*, I. Sailko,

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/5b/Santa_teresa_di_bernini_03.JPG?uselang=hu, hozzáférés: 2019. 03. 11., 14: 50.

4. Rubens, *The Fall of Phaeton*,
[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Peter_Paul_Rubens_-_The_Fall_of_Phaeton_\(National_Gallery_of_Art\).jpg?uselang=hu](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Peter_Paul_Rubens_-_The_Fall_of_Phaeton_(National_Gallery_of_Art).jpg?uselang=hu), hozzáférés: 2019. 03. 11., 15:10.

5. Pietro da Cortona: *Mária és a szentek közbenjárása*,
<https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/muveszetek/muveszettortenet/muveszettortenet-10-evfolyam/pietro-da-cortona/a-szentely>, hozzáférés: 2019. 03. 11., 15:23.

6. Evaristo Baschenis: *Hangszerek*, 17. század közepe,
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/50/Baschenis_-_Musical_Instruments.jpg, hozzáférés: 2019. 03. 03., 22:43.

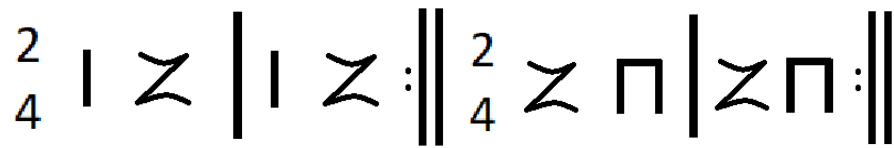

Zenei példák

1. Beéneklés

2. Ritmus osztinátók

3. C. Monteverdi: *Orfeo*

<https://www.youtube.com/watch?v=dBsXbn0clbU>, a hozzáférés: 2019. 03. 10., 10: 00.

4. Szekvencia – saját forrás.

5. Ungaresca, Lukin László – Ugrin Gábor, *Ének-zene 9-10*, Eszterházy Károly Egyetem, 2013, 125. old.

Ungaresca 1583

(Giusto)

Fine

A dallam első 10 ütemére ráénekelhető az ismert szöveg:

Édes rózsám, szívem kedvese,
Halled, hív az ének.
Csengőn, bongón szól a víg zene,
Hadd táncoljak véled.

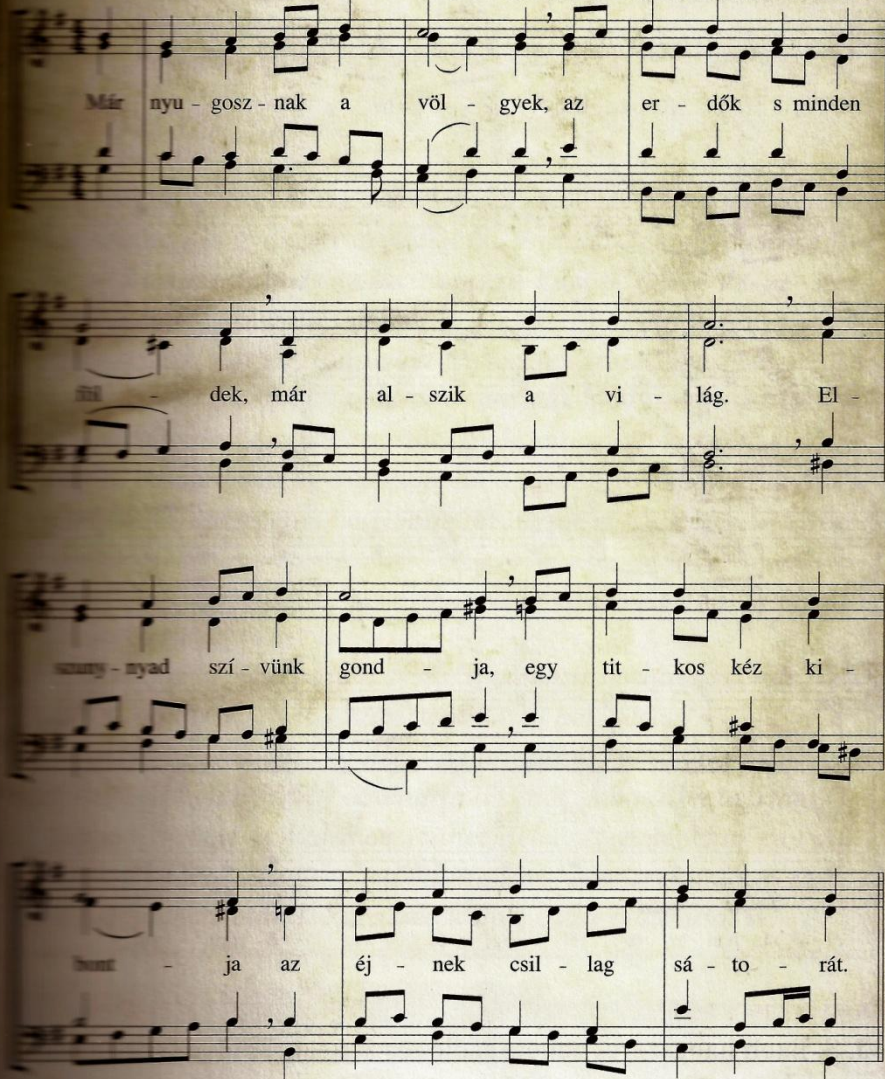
Jöjj, ó jöjj ide, édes párom,
Nótánk hangja ma messze szálljon,
Oly szép így ez az élet....”

(Dr. Vargha Károly szövege)

6. J. S. Bach: *Már nyugosznak a völgyek*, Lukin László – Ugrin Gábor, *Ének-zene* 9
10, Eszterházy Károly Egyetem, 2013, 125. old.

János passio 15 sz. tétele
MÁR NYUGOSZNAK A VÖLGYEK
Keményi György verse
Eredeti német szöveg: O Welt, ich muss dich lassen...

JOHANN SEBASTIAN BACH

Már nyu - gosz - nak a völ - gyek, az er - dők s minden
dék, már al - szik a vi - lág. El -
sany - nyad szí - vünk gond - ja, egy tit - kos kéz ki -
bunt - ja az éj - nek csil - lag sá - to - rát.

2 Ha jó az alkonyóra, térj, testem nyugovóra, a munka véget ér.
De ne, óh lelkem, este a földi terhet ved le, s légy könnyű, mint
a lengő szél.

7. G. F. Händel: *Ombra mai fu*, Ária a Xerxes c. operából,
[http://www.notarhiv.ru/zarubkomp/gendel/noti/1%20\(68\).pdf](http://www.notarhiv.ru/zarubkomp/gendel/noti/1%20(68).pdf), hozzáférés: 2019. 03. 14.,
 15:22.

Речитатив и ария Ксеркса
Ombra mai fu Г. Ф. Гендель

Recitative

Voice: *Frondi tu-ne-re e-bel-le del mio pla-ta-to a-mato, per voi-ri-splende il fa-to.*

Piano: *p*

2

Piano: *mf*

3

Piano: *p*

4

Piano: *f*

5

Piano: *f*

6

Piano: *f*

7

Piano: *f*

8

Piano: *f*

9

Piano: *f*

10

Piano: *f*

11

Piano: *f*

12

Piano: *f*

13

Piano: *f*

14

Piano: *f*

15

Piano: *f*

16

Piano: *f*

17

Piano: *f*

18

Piano: *f*

19

Piano: *f*

20

Piano: *f*

21

Piano: *f*

22

Piano: *f*

23

Piano: *f*

24

Piano: *f*

25

Piano: *f*

26

Piano: *f*

27

Piano: *f*

28

Piano: *f*

29

Piano: *f*

30

Piano: *f*

31

Piano: *f*

32

Piano: *f*

33

Piano: *f*

34

Piano: *f*

35

Piano: *f*

36

Piano: *f*

37

Piano: *f*

38

Piano: *f*

39

Piano: *f*

40

Piano: *f*

41

Piano: *f*

42

Piano: *f*

43

Piano: *f*

44

Piano: *f*

45

Piano: *f*

46

Piano: *f*

47

Piano: *f*

48

Piano: *f*

49

Piano: *f*

50

Piano: *f*

51

Piano: *f*

52

Piano: *f*

53

Piano: *f*

54

Piano: *f*

55

Piano: *f*

56

Piano: *f*

57

Piano: *f*

58

Piano: *f*

59

Piano: *f*

60

Piano: *f*

61

Piano: *f*

62

Piano: *f*

63

Piano: *f*

64

Piano: *f*

65

Piano: *f*

66

Piano: *f*

67

Piano: *f*

68

Piano: *f*

69

Piano: *f*

70

Piano: *f*

71

Piano: *f*

72

Piano: *f*

73

Piano: *f*

74

Piano: *f*

75

Piano: *f*

76

Piano: *f*

77

Piano: *f*

78

Piano: *f*

79

Piano: *f*

80

Piano: *f*

81

Piano: *f*

82

Piano: *f*

83

Piano: *f*

84

Piano: *f*

85

Piano: *f*

86

Piano: *f*

87

Piano: *f*

88

Piano: *f*

89

Piano: *f*

90

Piano: *f*

91

Piano: *f*

92

Piano: *f*

93

Piano: *f*

94

Piano: *f*

95

Piano: *f*

96

Piano: *f*

97

Piano: *f*

98

Piano: *f*

99

Piano: *f*

100

Piano: *f*

101

Piano: *f*

102

Piano: *f*

103

Piano: *f*

104

Piano: *f*

105

Piano: *f*

106

Piano: *f*

107

Piano: *f*

108

Piano: *f*

109

Piano: *f*

110

Piano: *f*

111

Piano: *f*

112

Piano: *f*

113

Piano: *f*

114

Piano: *f*

115

Piano: *f*

116

Piano: *f*

117

Piano: *f*

118

Piano: *f*

119

Piano: *f*

120

Piano: *f*

121

Piano: *f*

122

Piano: *f*

123

Piano: *f*

124

Piano: *f*

125

Piano: *f*

126

Piano: *f*

127

Piano: *f*

128

Piano: *f*

129

Piano: *f*

130

Piano: *f*

131

Piano: *f*

132

Piano: *f*

133

Piano: *f*

134

Piano: *f*

135

Piano: *f*

136

Piano: *f*

137

Piano: *f*

138

Piano: *f*

139

Piano: *f*

140

Piano: *f*

141

Piano: *f*

142

Piano: *f*

143

Piano: *f*

144

Piano: *f*

145

Piano: *f*

146

Piano: *f*

147

Piano: *f*

148

Piano: *f*

149

Piano: *f*

150

Piano: *f*

151

Piano: *f*

152

Piano: *f*

153

Piano: *f*

154

Piano: *f*

155

Piano: *f*

156

Piano: *f*

157

Piano: *f*

158

Piano: *f*

159

Piano: *f*

160

Piano: *f*

161

Piano: *f*

162

Piano: *f*

163

Piano: *f*

164

Piano: *f*

165

Piano: *f*

166

Piano: *f*

167

Piano: *f*

168

Piano: *f*

169

Piano: *f*

170

Piano: *f*

171

Piano: *f*

172

Piano: *f*

173

Piano: *f*

174

Piano: *f*

175

Piano: *f*

176

Piano: *f*

177

Piano: *f*

178

Piano: *f*

179

Piano: *f*

180

Piano: *f*

181

Piano: *f*

182

Piano: *f*

183

Piano: *f*

184

Piano: *f*

185

Piano: *f*

186

Piano: *f*

187

Piano: *f*

188

Piano: *f*

189

Piano: *f*

190

Piano: *f*

191

Piano: *f*

192

Piano: *f*

193

Piano: *f*

194

Piano: *f*

195

Piano: *f*

196

Piano: *f*

197

Piano: *f*

198

Piano: *f*

199

Piano: *f*

200

Piano: *f*

201

Piano: *f*

202

Piano: *f*

203

Piano: *f*

204

Piano: *f*

205

Piano: *f*

206

Piano: *f*

207

Piano: *f*

208

Piano: *f*

209

Piano: *f*

210

Piano: *f*

211

Piano: *f*

212

Piano: *f*

213

Piano: *f*

214

Piano: *f*

215

Piano: *f*

216

Piano: *f*

217

Piano: *f*

218

Piano: *f*

219

Piano: *f*

220

Piano: *f*

221

Piano: *f*

222

Piano: *f*

223

Piano: *f*

224

Piano: *f*

225

Piano: *f*

226

Piano: *f*

227

Piano: *f*

228

Piano: *f*

229

Piano: *f*

230

Piano: *f*

231

Piano: *f*

232

Piano: *f*

233

Piano: *f*

234

Piano: *f*

235

Piano: *f*

236

Piano: *f*

237

Piano: *f*

238

Piano: *f*

239

Piano: *f*

240

Piano: *f*

241

Piano: *f*

242

Piano: *f*

243

Piano: *f*

244

Piano: *f*

245

Piano: *f*

246

Piano: *f*

247

Piano: *f*

248

Piano: *f*

249

Piano: *f*

250

Piano: *f*

251

Piano: *f*

252

Piano: *f*

253

Piano: *f*

254

Piano: *f*

255

Piano: *f*

256

Piano: *f*

257

Piano: *f*

258

Piano: *f*

259

Piano: *f*

260

Piano: *f*

261

Piano: *f*

262

Piano: *f*

263

Piano: *f*

264

Piano: *f*

265

Piano: *f*

266

Piano: *f*

267

Piano: *f*

268

Piano: *f*

269

Piano: *f*

270

Piano: *f*

271

Piano: *f*

272

Piano: *f*

273

Piano: *f*

274

Piano: *f*

275

Piano: *f*

276

Piano: *f*

277

Piano: *f*

278

Piano: *f*

279

Piano: *f*

280

Piano: *f*

281

Piano: *f*

282

Piano: *f*

283

Piano: *f*

284

Piano: *f*

285

Piano: *f*

286

Piano: *f*

287

Piano: *f*

288

Piano: *f*

289

Piano: *f*

290

Piano: *f*

291

Piano: *f*

292

Piano: *f*

293

Piano: *f*

294

Piano: *f*

295

Piano: *f*

296

Piano: *f*

297

Piano: *f*

298

Piano: *f*

299

Piano: *f*

300

Piano: *f*

301

Piano: *f*

302

Piano: *f*

303

Piano: *f*

304

Piano: *f*

305

Piano: *f*

306

Piano: *f*

307

Piano: *f*

308

Piano: *f*

309

Piano: *f*

310

Piano: *f*

311

Piano: *f*

312

Piano: *f*

313

Piano: *f*

314

Piano: *f*

315

Piano: *f*

316

Piano: *f*

317

Piano: *f*

318

Piano: *f*

319

Piano: *f*

320

Piano: *f*

321

Piano: *f*

322

Piano: *f*

323

Piano: *f*

324

Piano: *f*

325

Piano: *f*

326

Piano: *f*

327

Piano: *f*

328

Piano: *f*

329

Piano: *f*

330

Piano: *f*

331

Piano: *f*

332

Piano: *f*

333

Piano: *f*

334

Piano: *f*

335

Piano: *f*

336

Piano: *f*

337

Piano: *f*

338

Piano: *f*

339

Piano: *f*

340

Piano: *f*

341

Piano: *f*

342

Piano: *f*

343

Piano: *f*

344

Piano: *f*

345

Piano: *f*

346

Piano: *f*

347

Piano: *f*

348

Piano: *f*

349

Piano: *f*

350

Piano: *f*

351

Piano: *f*

352

Piano: *f*

353

Piano: *f*

354

Piano: *f*

355

Piano: *f*

356

Piano: *f*

357

Piano: *f*

358

Piano: *f*

359

Piano: *f*

360

Piano: *f*

361

Piano: *f*

362

Piano: *f*

363

Piano: *f*

364

Piano: *f*

365

Piano: *f*

366

Piano: *f*

367

Piano: *f*

368

Piano: *f*

369

Piano: *f*

370

Piano: *f*

371

Piano: *f*

372

Piano: *f*

373

Piano: *f*

374

Piano: *f*

375

Piano: *f*

376

Piano: *f*

377

Piano: *f*

378

Piano: *f*

379

Piano: *f*

380

Piano: *f*

381

Piano: *f*

382

Piano: *f*

383

Piano: *f*

384

Piano: *f*

385

Piano: *f*

386

Piano: *f*

387

Piano: *f*

388

Piano: *f*

389

Piano: *f*

390

Piano: *f*

391

Piano: *f*

392

Piano: *f*

393

Piano: *f*

394

Piano: *f*

395

Piano: *f*

396

Piano: *f*

397

Piano: *f*

398

Piano: *f*

399

Piano: *f*

400

Piano: *f*

401

Piano: *f*

402

Piano: *f*

403

Piano: *f*

404

Piano: *f*

405

Piano: *f*

406

Piano: *f*

407

Piano: *f*

408

Piano: *f*

409

Piano: *f*

410

Piano: *f*

411

Piano: *f*

412

Piano: *f*

413

Piano: *f*

414

Piano: *f*

415

Piano: *f*

416

Piano: *f*

417

Piano: *f*

418

Piano: *f*

419

Piano: *f*

420

Piano: *f*

421

Piano: *f*

422

Piano: *f*

423

Piano: *f*

424

Piano: *f*

425

Piano: *f*

426

Piano: *f*

427

Piano: *f*

428

Piano: *f*

429

Piano: *f*

430

Piano: *f*

431

Piano: *f*

432

Piano: *f*

433

Piano: *f*

434

Piano: *f*

435

Piano: *f*

436

Piano: *f*

437

Piano: *f*

438

Piano: *f*

439

Piano: *f*

440

Piano: *f*

441

Piano: *f*

442

Piano: *f*

443

Piano: *f*

444

Piano: *f*

445

Piano: *f*

446

Piano: *f*

447

Piano: *f*

448

Piano: *f*

449

Piano: *f*

450

Piano: *f*

451

Piano: *f*

452

Piano: *f*

453

Piano: *f*

454

Piano: *f*

455

Piano: *f*

456

Piano: *f*

457

Piano: *f*

458

Piano: *f*

459

Piano: *f*

460

Piano: *f*

461

Piano: *f*

462

Piano: *f*

463

Piano: *f*

464

Piano: *f*

465

Piano: *f*

466

Piano: *f*

467

Piano: *f*

468

Piano: *f*

469

Piano: *f*

470

Piano: *f*

A BAROKK KORSZAK

Kb. 1600-1750

A barokk-barocco szó jelentései:

szabálytalan alakú gyöngy, vagy furcsa, túlsúfolt.

A kor világképében a Teremtő áll. Az ember a teremtet világ része.

A BAROKK MŰVÉSZETE ÉPÍTÉSZET

Díszes (túldíszített) külső, gazdag
belső.

Díszítőelem: stukkó –
márványhatást keltő gipsz díszítőelem
a falon vagy a mennyezeten.

A BAROKK MŰVÉSZETE SZOBRÁSZAT, FESTÉSZET

Szobrászat

Fény-árnyék hatás,
részletes kidolgozás

Festészet

Freskók, festmények.

Illuzionisztikus
térábrázolás.

A BAROKK ZENE

Kezdet: 1607

Monteverdi: *Orfeo* (bemutató)

Vége: 1750

Johann Sebastian Bach halála

Zenét

A felső dallamvonal és az azt alátámasztó
basszus szólam kiemelése jellemzi

Folyamatos, vagy más néven generálbasszus:

Basso continuo

A BAROKK ZENE JELLEMZŐI

Lépcsőzetes dinamika

nem fokozatos, hanem hirtelen hangerőváltás

Kedvelt zenei eszköz

A szekvencia

Egy rövid zene motívum ismétlődése egy hanggal feljebb,
vagy lejjebb

A BAROKK ZENEKAR, HANGSZEREK MŰFAJOK, ZENESZERZŐK

A barokk zenekar

I. hegedű, II. hegedű,
mélyhegedű (brácsa)
cselló (gordonka)
nagybőgő (gordon)

További hangszerek
csembaló, klavichord,
blockflöte (fuvola), oboa,
trombita, orgona

Műfajok

opera, oratórium, passió,
kantáta, szonáta,
concerto, fuga, rondó,
szvit, korál

Zeneszerzők

J. S. Bach, G. F. Händel, A.
Vivaldi, A. Corelli, F.
Couperin, Ph. Rameau, C.
Monteverdi,
H. Purcell

Szemléltető eszközök

PPT, laptop, vetítő, videó, zongora, tankönyv.

A tanítás, illetve a gyakorlat során készített dokumentumok

I. 2. Óramegbeszélésekről készített feljegyzések (2 db)

Az egység címe	I. 2. Óramegbeszélésekről készített feljegyzések		
Dokumentumok száma (db)	2 db		
A dokumentum sorszáma	Címe	Elkészítési ideje	Ehhez/ezekhez a tanári kompetenciá(k)hoz kapcsolódik
I. 2. 1.	Dr. Varga Ildikó, 1. óra – A magyar reneszánsz, 9. D. (1 db)	2019. 03. 05.	1 – Az egyéni bánásmód érvényesítése. 2 – Az együttműködést segítő módszerek alkalmazása. 3 – Aktív együttműködésre törekvés. Transzferhatás tudatos használata. 4 – Alapos felkészülés, rugalmasság. 5 – A céloknak megfelelő stratégiák kiválasztása. 6 – A tanulók önbecsülését elősegítő értékelés. 7 – Kölcsönös tisztelet és bizalom. 8 – Önállóság és szakmai felelősségvállalás.
I. 2. 2.	Dr. Varga Ildikó, 2. óra – A magyar reneszánsz, 9. A. (1 db)	2019. 03. 05.	1 – A szaktárgy személyiségfejlesztési lehetőségeinek kihasználása. 2 – A toleráns, nyitott osztálytermi légkör kialakítása. 3 – A szakterület ismerete. 4 – Alapos felkészülés, rugalmas megvalósítás. 5 – A céloknak megfelelő, átgondolt stratégiák alkalmazása. Rugalmasság. 6 – A pedagógus szerepének reális megítélése a fejlesztés folyamatában. 7 – Az osztálytermi kommunikáció ismerete, használata. 8 – Önállóság és szakmai felelősségvállalás.

I. 2. Óramegbeszélésekről készített feljegyzések (2 db)

A tanárjelölt: Dr. Varga Ildikó feljegyzései a gyakorlatvezető tanár reflexióiról, amelyet a tanítási gyakorlat első tanítási órája után, 2019. 03. 05-én, a 9. D. osztályban tartott első órája után kapott.

Megjegyzés: az óra tanítási anyaga sok ponton fedte a portfólióba I/1. szám alatt illesztett, a tanítási gyakorlaton másodikként megtartott, 9. A.-s óra anyagát.

I. 2. 1. Dr. Varga Ildikó, 1. óra – A magyar reneszánsz, 9. D.

Ebben az osztályteremben érdemes lett volna behúzni a függönyt és lekapcsolni a villanyt a vetítés alatt.

I. Az óra bevezető része

1. Zenehallgatás: Lassus: *Bon jour mon coeur*, Palestrina: *Regina Caeli*.

Elmaradt a kérdés: milyen nyelveken szólaltak meg a zenei részletek?

2. Keresztretjtvény

A 7. és 8. kérdés bonyolult. Jobban kellett volna hangsúlyozni a feladat ismertetésénél, hogy a megoldás hogy áll majd össze.

II. A magyar reneszánsz

1. A tankönyv 97. oldalán lévő szöveget egy tanuló olvasta fel.

Jól reagáltad le a felolvasást. Másik tanulót választottál, mert az elsőnek felkért tanulónak nehéz volt a feladat.

2. *Ómagyar Mária-síralom*: szép volt a bemutatás. Jó volt a hangadás.

3. PPT: a dia háttere ebben a teremben az adott fényviszonyok között sötétnek bizonyult. Pontosabban kellett volna megjelölnöd, hogy melyik kifejezéseket írják le a diákról a füzetbe a tanulók.

Diák:

M. S. Mester: *Vizitáció* c. képének bemutatásánál a témát érintő érdekességek, amelyekről beszéltél, fokozták a figyelmet. Felkeltették az érdeklődést továbbiak iránt. Jó, hogy a diákoknak feltett kérdések segítségével vezettetted rá a tanulókat a vizitáció szó jelentésére.

4. Daltanítás – Beéneklés

A levegővétel gyakoroltatása kizökkentette a diákokat az eddigi megszokásból, ezért is működhetett jól. A beszédgyakorlat szintén jó volt, minthogy az, is, hogy felállva gyakoroltattad. Érdeemes lett volna a beéneklő gyakorlatokat padsoronként is gyakoroltatni, ez megkönnyítette volna az ellenőrzést.

5. Daltanítás

Tankönyv 99. old.: *Kassai Szent Erzsébet Himnusz*.

Szép volt a bemutatás. Jó volt annak a megbeszélése, hogy milyen nyelven íródott (latin), és hogy felhívtad a figyelmet a szöveg kiejtésére. A szöveget ellenben többször kellett volna gyakoroltatni.

A szintetizátor és a kotta segítségével tanítottad hallás után a dallamot, amit nem tudtak pontosan követni, mivel gyors volt a tempó. Az első, „lá”-szótaggal történő gyakorlás esetében volt így. Másodszor, a szöveges gyakorlásnál jobban eltalált volt a tempó.

Hozzá tett az órához, hogy le tudtad fordítani a himnusz latin szövegét.

Az óra fő része után kellett volna egy rövid összefoglalás.

III. Az óra befejező része

Jó volt a videó választás: *Reneszánsz-kori táncok, zenék Mátyás udvarából*. Magyar felvétel, magyar művészekkel.

A tanárjelölt: Dr. Varga Ildikó feljegyzései a reflexiókról, amelyeket tanítási gyakorlatának második tanítási órájáról, az óra után, gyakorlatvezető tanárától kapott. 2019. 03. 05, 9. A. osztály. Az óra vázlata megtalálható a portfólió I. 1. pontja alatt.

I. 2. 2. Dr. Varga Ildikó, 2. óra – A magyar reneszánsz, 9. A.

I. Jól választottad meg a zenehallgatási anyagokat. A keresztretjtvényben szereplő „echo” szó jelentésének kitaláltatása folyamán felhasználtad a tanulók nyelvi tudását.

A keresztretjtvényénél, miután láttad, hogy némelyik szó megfejtése nehezebb, mint előzőleg gondoltad, tudtál spontán változtatni, újabb kérdéseket kitalálni, amivel előbbre vitted az óra menetét.

II. A daltanítás gyakorlása átgondolt volt.

A második óra az elsőnél sokkal gördülékenyebben zajlott, köszönhetően az osztály munkájának is.

A tanárjelölt reflexióit tartalmazó dokumentumok

II. A tanításon kívüli iskolai tevékenységekről (szakkör, tantestületi értekezlet, szülői értekezlet, fogadóóra) szóló feljegyzések megjegyzésekkel, reflexiókkal. Az énekkari szakköréről. (3 db)

Az egység címe	II. A tanításon kívüli iskolai tevékenységekről (szakkör, tantestületi értekezlet, szülői értekezlet, fogadóóra) szóló feljegyzések megjegyzésekkel, reflexiókkal. Az énekkari szakköréről.		
Dokumentumok száma (db)	3 db		
A dokumentum sorszáma	Címe	Elkészíté- sének ideje	Ehhez/ezekhez a tanári kompetenciá(k)hoz kapcsolódik
II. 1.	Az énekkari szakköréről. (1 db)	2019. 02. 25. (2019. 04. 17.)	-
II. 2.	Illusztráció. A Karácsonyi Hangverseny meghívója. (1 db)	2018. 12. 20.	-
II. 3.	Az énekkari foglalkozásról megjegyzésekkel, reflexiókkal. (1 db)	2019. 02. 25. (2019. 04. 17.)	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 A kifejtést lásd később.

II. 1. Az énekkari szakköréről

Az énekkar az SZTE Gyakorló Gimnáziumban szakköri keretek között működik. A hospitálás alatt két énekkari foglalkozáson vettem részt. A gimnázium általános tantervű középiskola, amely padjai közül főként a jövő ügyvédei, orvosai. stb. kerülnek ki. A magas oktatási színvonal miatt erős a diákok túlterheltsége, így az énekkar működtetése sok erőfeszítést követel, nem kötelező, így szinte napi szintű „toborzással” jár. A hospitálás alatt és más alkalmakkal, más városokban is tapasztaltam, milyen nehéz úgy eredményeket elérni – és ez alatt nem az okleveleket, vagy díjakat, hanem a fejlődést értem – hogy az énekkari létszám nagyon ritkán teljes, sőt az is gyakori, hogy az egymást követő két foglalkozáson más-más diákok vesznek részt. Így tapasztaltam ezt az SZTE Gyakorló Gimnáziumban is hospitálásom során. Gyakorlatvezető tanárom pozitív személyiségének, állandó motiválásának, és személyre szóló figyelmének köszönhető, hogy az énekkar mégis színvonalasan működik, a diákok szívesen, örömmel vesznek részt a foglalkozásokon. És hogy az éneklés örömet és a csoport, ill. a közösség fejlesztését a közös élmények is elősegíthessék, a tanárnő és az vegyes kar 2018 Karácsonyán egy hosszú, színvonalas hangversenyen lépett fel, a zeneiskolások és az általános iskolások közreműködésével.

II. 2. Az SZTE Gyakorló Gimnáziumának Karácsonyi Hangversenyének meghívója

A Szegedi Tudományegyetem
Gyakorló Gimnázium és Általános Iskola

szeretettel meghívja Önt és kedves családját
2018. december 20-án,
csütörtökön 18.00 órára
iskolánk tanítványainak és tanárainak

KARÁCSONYI HANGVERSENYÉRE.

Helyszín:
SZTE KÖZPONTI ÉPÜLET, DÍSZTEREM
/Szeged, Dugonics tér 13./

A borítón: Palásti Anna Róza /12. C./ grafikája

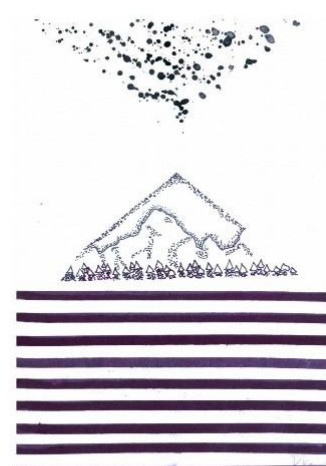
MŰSOR

1. Kocsár Miklós: Adjon az Isten
Előadja: SZTE Gyakorló Gimnázium és
Általános Iskola Gyermekkara
Zongorán közreműködik: Hatala Annamária
Vezényel: Molnár-Palusek Emese
2. G. F. Händel: Júdás Makkabeus oratórium
Előadja: SZTE Gyakorló Gimnázium és
Általános Iskola Gyermekkara és Énekkara
Zongorán közreműködik: Hatala Annamária
Vezényel: Fehér Márta
3. Bárdos Lajos: Karácsonyi bölcsődal
Előadja: SZTE Gyakorló Gimnázium és
Általános Iskola Énekkara
Vezényel: Fehér Márta
4. Giuseppe Tartini: Sarabande
Előadja: Wodala Júlia Magdolna 5. C /hegedű/
HAMMIDO Alapfokú Művészeti Iskola
Felkészítő tanára: Gulyásné Gárdián Tamara
Zongorán közreműködik: Guba Tünde Bettina
5. Thou swell
Előadja: Lőkös Mihály 11. D /klarinét/
Felkészítő tanára: Zoltán Péter
6. Niels Wilhelm Gade: Girl's dance
Előadja: Ruzsa Bence 8. C /zongora/
HAMMIDO Alapfokú Művészeti Iskola
Felkészítő tanára: Lévainé Székács Zsuzsa
7. Michael Bublé: Have yourself a merry little christmas
Előadja: Szalai Balázs /ének/, iskolánk egykori diákja
8. Richard Claydermann: Couleur Tendresse
Rick Stitzel: Brazil
Előadja: Lauer Viktória 12. C és a Soulvox (m. v.)
Zongoraszólót játszik: Lauer Viktória
Művészeti vezető: Lauer Zolt
9. Bornemissza Endre: Kötődések
Előadja: Antal Kinga Kincső 12. C
10. Bródy János: Semmi sem tökéletes
Előadja: Csigér István /gitár, ének/

11. Niccolò Paganini: Cantabile
Előadja: Szemerédi Előd 11. A /hegedű/
Király Könyg Péter Zeneiskola
Felkészítő tanára: Baranyai György
Zongorán közreműködik: Takács Valéria
12. Gioachino Rossini: Andante és Allegro
Előadja: Wodala János Dániel 8. A /fuvola/
Király Könyg Péter Zeneiskola
Felkészítő tanára: Greksa László
Zongorán közreműködik: Fliszár Vivien
13. Agustín Barrios Mangoré: „La CATEDRAL”
Előadja: Semjényi Márton 8. B /gitár/
HAMMIDO Alapfokú Művészeti Iskola
Felkészítő tanára: Szakonyi Viktor
14. Johann Sebastian Bach: Prelude in E major
Előadja: Tésik László 11. E /solo hegedű/
Király Könyg Péter Zeneiskola
Felkészítő tanára: Tóthné Szekszárdi Bernadett

15. Georg Friedrich Händel: Xerxész Largo
(Ombra mai fu)
Előadja: Szélpál Szilveszter /ének/
Zongorán közreműködik:
Lajosné Somogyvári Alice /zongoraművész/
16. Antonio Vivaldi: Gloria
VII. Domine Fili Unigenite
Előadja: Szegedi Vox Nova Kórus
Zongorán közreműködik:
Lajosné Somogyvári Alice /zongoraművész/
Vezényel: Balogh Irén, iskolánk egykori tanára

KARÁCSONYI KONCERT

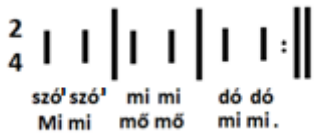
MEGHÍVÓ

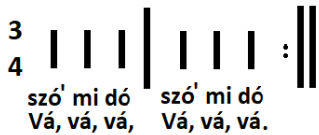
Forrás: A Szegedi Egyetem Gyakorló Gimnázium és Általános Iskola, http://www.szegedivoxnova.hu/html/fellepesek/2018/20181220-SZTE_gyakorlo-Karacsony_i_koncert.pdf, a letöltés időpontja: 2019. 04. 17., 17:33.

II. 3. Az énekkari foglalkozásról megjegyzésekkel, reflexiókkal

Az énekkari foglalkozás megfigyelése során igyekeztem mind a nyolc tanári kompetenciát, azok megjelenési módjait megfigyelni, azokat, vagy azok részeit felismerni, azonosítani.

Az énekkari foglalkozásról	Megjegyzések	Reflexiók
I/1. Köszönés. Szervezési feladatok. 1 perc	Az énekkari foglalkozáson 10 fiú és 7 lány vett részt.	Néhány diák késve érkezett, néhányan pedig a foglalkozás vége előtt távoztak, egyéb tantárgyi elfoglaltságaik miatt.

I/2. Beéneklés 6 perc Gyakorlatok: 1. és 2. Beéneklő gyak. Először „hüm” szótaggal. Másodszor „mi” szótaggal. Félhangonként fel, majd le. 3. Beéneklő gyakorlat Egy hangon, ismételve. 4. Beéneklő gyakorlat 	A hangképzés módszertanát és a rendelkezésre álló időt tekintve talán szerencsésebb lett volna kisebb, pl. unisono, vagy szekund hangterjedelmű énekgyakorlattal kezdeni. Az ambitus, amelyben a gyakorlat gyakorlásra került, a diákok hangterjedelmének megfelelt. Érdemes lett volna esetleg ezzel a gyakorlattal kezdeni. A tanárnő gyakoroltatás alatt figyelemmel volt a fiú és lányhangok különbségeire. A kezdőhang választása és a megosztott figyelem szempontjából. A tanárnő gyakoroltatás alatt figyelemmel volt a fiú és lányhangok különbségeire. A kezdőhang választása és	Kompetenciák 7. Kommunikáció, szakmai együttműködés és pályaidentitás Az énekkari szakkörön kölcsönös tiszteleten alapuló kapcsolatot tapasztaltam a gyakorlatvezető tanár és a diákok között. Kommunikációját a közérthetőség és a hitelesség jellemezte. 1. A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése A szaktárggyal kapcsolatos tehetséggondozó tevékenység által: személyiségfejlesztés. Szeretet, figyelem, az egyes személyiségek értékeinek felfedezése. 4. A pedagógiai folyamat tervezése Az énekkari „tananyag” adott csoporthoz való „igazítása”.
---	--	--

5. Beéneklő gyakorlat 6. Beéneklő gyakorlat „Vá”-val, majd „ve”- szótaggal. 	a megosztott figyelem szempontjából. Módszertani szempontból megalapozottabb lett volna, ha utolsó beéneklő gyakorlatként nagyobb „ívű” és technikai nehézségű, ill. oktáv hangterjedelmű gyakorlatot használt volna a tanárnő. A beéneklés során az optimális megoldás az alsó és felső kezdőhangról indított gyakorlatok változtatása, ami a szakmódszertan szabályainak megfelelően zajlott. A tanárnő sok pozitív megerősítést, szeretetteljes kommunikációt alkalmazott a beéneklés folyamán.	3. Szakmódszertani és szaktárgyi tudás A szaktantárgy tanításának és tanulásának megvalósítása a szakköri körülmények között. 2. A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése A foglalkozásokon nyitott, szeretetteljes volt a légkör, ami segíti az énekkari
--	--	---

II. A választott darabok gyakorlása 36 perc 1. Marco Cara: <i>Nem kell várni (Non é tempo)</i> A vegyes kari darab gyakoroltatása kottából. Külön a női (szoprán és mezzo), külön a férfi szólamok (tenor és basszus), majd együtt. 4 perc Az első három gyakorlás után felmerült problémák, kritikus részek javítása. 4 perc A darab együtt gyakorlása a dinamikai változások megvalósításának előtérbe	A hibákat: hangképzési és intonációs hibákat minden esetben javította. Mivel a darab már hosszabb ideje volt gyakorlás alatt, nem volt szükséges a szólamonkénti gyakoroltatás. A gimnázium vegyes kara az <i>Éneklő Ifjúság</i> megmérettetésére készült az elemzésre került és a következő próbákon. A gyakorolt darabok mindegyike a versenyanyag része volt.	csoport közösségé fejlődését. 5. A tanulás támogatása, szervezése és irányítása Figyelembe vette a tanulók sajátos igényeit, átgondolt stratégiájához a megfelelő, a tanítási-tanulási folyamatot segítő módszereket választotta. A darabok gyakoroltatása során a következő kompetenciák, kompetencia-„részek” megvalósítását figyelhettem meg. (A korábban említetteket, mivel azok tartalmilag megegyeznek az Beéneklésnél kifejtettekkel, csak számmal jelölöm.) 1, 2, 3, 4, 5, 7 6. A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése Az értékelés eredményeinek, ill. az országos és a helyi mérések eredményeinek értelmezése és felhasználása.
--	--	--

helyezésével. 4 perc	A tanárnő az elmúlt évek méréseinek eredményeit felhasználva, tapasztalatait a tanítási-tanulási folyamatba integrálva állította össze az idei versenytervet.	8. Autonómia és a felelősségvállalás Tapasztalataim alapján a gyakorlatvezető tanárnő a megfelelő szakmai válaszokat adta az adott fejlesztési területen. Szakmáját az énekkari foglalkozáson is felelősen és együttműködően „művelte”.
2. Bárdos Lajos: <i>Karácsonyi bölcsődal</i> A vegyes kari darab gyakoroltatása kottából.	A gyakorlatvezető tanárnő megemlítette, hogy Bárdos-év van, amivel visszautalt az ének-zene órán tanultakra.	3. Szakmódszertani és szaktárgyi tudás A szaktantárgy tanításának és tanulásának megvalósítása a szakköri körülmények között.
Külön a női (szoprán s mezzo), külön a férfi szólamok (tenor és basszus), majd együtt. 4 perc	Motivációként emlékeztette a diákokat a <i>Karácsonyi hangversenyen</i> való szép helytállásra, ahol a Bárdos kórusművet is előadta az énekkar. (A meghívót lásd előbb.)	5. A tanulás támogatása, szervezése és irányítása Figyelembe vette a tanulók sajátos igényeit, átgondolt stratégiájához a megfelelő, a tanítási-tanulási folyamatot segítő módszereket választotta.
Az első három gyakorlás után felmerült problémák, kritikus részek javítása. 4 perc A darab együtt gyakorlása a dinamikai változások megvalósításának és a lelki	Emlékeztetett a 2019. április 9-én rendezendő <i>Éneklő Ifjúság</i> minősítő megmérettetésre, és a diákok emlékeztetésére idézte az előző évi szép eredményt.	6. A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése (A részleteket lásd előbb.) Továbbá: 2, 1, 4, 7, 8 (A pontok tartalmilag megegyeznek az

tartalom kifejezésének előtérbe helyezésével. 4 perc 3. D. Friderici: <i>Baráti kör</i> (<i>Van három jó barátom</i>) A vegyes kari darab gyakoroltatása. Kottából. Minden szólam külön gyakorlása lassú tempóban. 4 perc Az első versszak együtt, az eredetnél sokkal lassabb tempóban. 4 perc Az egész darab együtt. Az első gyakorlásnál lassabb, a következő gyakorlásnál eredeti tempóban. 4 perc	A darab viszonylag új volt, ez indokolta a szólamonkénti gyakorlást. A gyakorlás alatt kiemelte az egyéni jó teljesítményeket. Mindegyik gyakorlási fázisban javította a hibákat. Sokat dicsért, motivált, ami által minden diákot igyekezett bevonni a tanulási folyamatba. A három darab kiválasztása a tanárnő pontos helyzetfelmérését tükrözte.	előzőekkel.) 4. A pedagógiai folyamat tervezése Az énekkari „tananyag” adott csoporthoz való „igazítása”. 1. A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése A szaktárggyal kapcsolatos tehetséggondozó tevékenység által: személyiségfejlesztés. Szeretet, figyelem, az egyes személyiségek értékeinek felfedezése. 6. A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése Elkötelezett volt a tanulást támogató értékelés mellett. 8. Autonómia és a felelősségvállalás Tapasztalataim alapján a gyakorlatvezető tanárnő a megfelelő szakmai válaszokat adta az adott fejlesztési területen.
---	---	--

III. Az énekkari foglalkozás befejező része 2 perc Elköszönés. A következő foglalkozás anyagának előkészítése. A kint lévő kották összegyűjtése.	A tanárnő az elköszönésnél is megköszönte az aktivitást és a részvételt.	Szakmáját az énekkari foglalkozáson is felelősen és együttműködően „művelte”. A 3. darab gyakorlása alatt is érvényesültek a fentiekén túl a köv. kompetenciák: 2, 3, 5, 6. A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése Elkötelezett volt a tanulást támogató értékelés mellett.
---	---	--

*A tanárjelölt tanításával kapcsolatos, mások által készített
dokumentumok*

III. Csoportos (szakterületi) gyakorlat értékelése

2018/2019. Tanév Tavaszi Félév

A gyakorlatvezető tanár által készített értékelés (1 db)

Az egység címe	III. Csoportos (szakterületi) gyakorlat értékelése 2018/2019. Tanév Tavaszi Félév A gyakorlatvezető tanár által készített értékelés		
Dokumentumok száma (db)	1 db		
A dokumentum sorszáma	Címe	Elkészíté- sének ideje	Ehhez/ezekhez a tanári kompetenciá(k)hoz kapcsolódik
III.	Csoportos (szakterületi) gyakorlat értékelése 2018/2019. Tanév Tavaszi Félév A gyakorlatve- zető tanár által készített értékelés (1 db)	2019. 04. 30.	-

CSOPORTOS (SZAKTERÜLETI) GYAKORLAT

ÉRTÉKELÉSE¹

2018/2019. TANÉV TAVASZI FÉLÉV

A tanárjelölt neve: **Dr. Varga Ildikó**

Neptun kódja: **CAAXS8**

Képzési forma: nappali/**levelező** (a megfelelő aláhúzendő)

Vezetőtanár neve: **Fehér Márta**

A tanárjelölt szakjai: **ének-zene, MA**

(Aláhúzással jelölje, melyik szakon teljesíti a csoportos gyakorlatát, ebben a félévben!)

Gyakorlatának ideje, helye: **SZTE Gyakorló Gimnázium és Általános Iskola, 2019. 02. 25. – 2019. 03. 19.**

A gyakorlat érdemjegye:.....5 (jeles)..... [számmal, betűvel]

Hospitalitás			a szakvezető aláírása
A hospitálási napló alapján igazolom, hogy a szakonként szükséges 12 óra hospitálást a hallgató megfelelően teljesítette. ²			
Szaktárgy tanítása			a szakvezető aláírása
	dátum	az óra témája	
1.	2019.03.05.	A magyar reneszánsz	
2.	2019. 03. 05.	A magyar reneszánsz	
3.	2019. 03. 12.	A bécsi klasszicizmus. Összefoglalás.	
4.	2019. 03. 12.	Tinódi Lantos Sebestyén és Bakfark Bálint	
5.	2019. 03. 19.	A bécsi klasszicizmus. Témazáró dolgozat.	
6.	2019. 03. 19.	A barokk zenéje, művészete	
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			

¹ A csoportos (szakterületi) gyakorlat értékelési szempontjai a szakmai gyakorlat szabályzatának 4.§ részében találhatók.

² A szakmai gyakorlat szabályzatának táblázatos részében található óraszám szerint.

A gyakorlat minősítése:

Dr. Varga Ildikó az SZTE Gyakorló Gimnázium és Általános Iskolában teljesítette csoportos tanítási gyakorlatát ének-zene szakjából.

Tanítási gyakorlata során lehetősége nyílt különféle orientációjú osztályokban is megmutatni szakmai felkészültségét. Hat tanítási óra megtartására volt lehetősége a 9-10. évfolyamon. A hospitálás során a megadott szempontok szerint pontosan jegyzetelt, a szakkifejezéseket kiválóan alkalmazta.

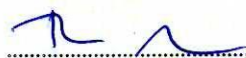
Az egyeztetett időpontokban rendszeresen részt vett az órákat előkészítő foglalkozásokon, az óraelemző megbeszéléseken és az ott elhangzottakat beépítette óráiba. Hasznos, szakszerű megjegyzéseivel a hallgatótársak munkáját is segítette. A kijelölt témakörökből alaposan felkészült, gondosan, körültekintően készítette el óravázlatait a vezetőtanárral együttműködve.

A magyarázatok során kellő pontossággal fogalmazott, jól használta hangerejét, kommunikációjából magabiztosság áradt és felkészülten fogadta a diákok legváratlanabb kérdéseit is. A tanóra időkeretét reálisan tervezte meg, ezáltal lehetővé tette a kitűzött célok megvalósítását.

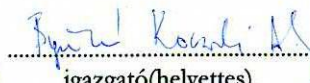
A diákokat motiválni tudta a témához illő képek, illusztrációk szemléltetésével, igényes hanganyag választással és olyan feladatok alkalmazásával, melyek a tananyag elmélyítésére szolgáltak. Folyamatosan törekedett a magasszínvonalú órák megtartására.

Ildikó kiválóan teljesítette tanítási gyakorlatát. Szakmailag, módszertanilag jól felkészült tanáregyenység, akinek önreflexiós képessége sokat fejlődött és folyamatosan törekedett saját személyiségének fejlesztésére.

Dátum: Szeged, 2019.04.30

vezetőtanár

igazgató(helyettes)

Készült egy eredeti példányban, melyet, ha a gyakorlat nem gyakorlóiskolában zajlott, kérünk eljuttatni
2019. május 17-ig

az SZTE Tanárképző Központba (Szeged, Dugonics tér 13. fsz. 9-es iroda).

IV. Reflektív esszé (1 db)

Az egység címe	IV. Reflektív esszé		
Dokumentumok száma (db)	1 db		
A dokumentum részei	Címe	Elkészíté- sének ideje	Ehhez/ezekhez a tanári kompetenciá(k)hoz kapcsolódik
IV. 1.	Bevezetés	2019. 04. 29.	-
IV. 2.	A tanítási gyakorlatról. Felkészülés, célok	2019. 04. 29.	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 A kifejtést lásd később.
IV. 3.	A tanítási órák céljairól. A tanítási gyakorlatról a nyolc tanári kompetencia alapján	2019. 04. 29.	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 A kifejtést lásd később.
IV. 4.	A tanórán kívüli oktatási- nevelési tevékenysé- gek és az utolsó tanítási óra tanulságai	2019. 04. 29.	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 A kifejtést lásd később.
IV. 5.	Önreflexió	2019. 04. 29.	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8

IV. Reflektív esszé

IV. 1. Bevezetés

Csoportos tanítási gyakorlatomat a Szegedi Tudományegyetem Gyakorló Gimnázium és Általános Iskola Gimnáziumában töltöttem. Az intézmény 1955-ben alakult, 1986 óta működik jelenlegi helyén, Szegeden, a Szentháromság utca 2. szám alatt található épületben. 2015-ben egyesült a gyakorló általános iskola és a gimnázium, azóta viseli az intézmény a jelenlegi nevet. Az egyesített intézménynek 119/20 fős tantestülete van, a diákok létszáma: 1325 fő.

A gimnázium struktúrájában a speciális matematika-fizika képzést, illetve az emelt szintű képzést nyújtó osztályokon kívül, magyar-történelem, biológia-fizika-kémia, idegen nyelv, és informatika szakirányú osztályok vannak. A magyar-francia két tanítási nyelvű oktatás a 2011/12-es tanévtől 5 évfolyamos formában folyik. A 6 évfolyamos gimnáziumi képzés a 2016/17-es tanévtől érhető el a jelentkezők számára, ezeken az évfolyamokon magas óraszámban tanítják az idegen nyelveket. Az ének-zene, ill. a művészetek tárgyakat a 9. és 10. évfolyamon heti egy órában, a 11. és 12. évfolyamon a művészetek tárgyat heti két órában – ebből egy az ének-zene – oktatják. A tanulók számára a heti egy órában választható énekkar, ill. a szintén heti egy órában rendelkezésre álló érettségi felkészítő nyújt továbbfejlődési lehetőséget. Az informatikai képzés több sikeres pályázatnak köszönhetően korszerű. Az intézmény működését a Szegedi Ságvári Gimnáziumért Alapítvány, és A Ságváris Nebulókért Alapítvány segíti.

Tanítási gyakorlatom során a 9. D. általános tantervű, biológia-fizika-kémia szakirányú, 32 fős osztályban, a 9. A. általános tantervű, matematika-fizika orientációjú, 34 fős osztályban, és a 10. D. általános tantervű biológia-fizika-kémia orientációjú, 32 fős osztályban tanítottam.

Az általam tanított osztályok szociális összetételére, és azok tanulmányi teljesítményére vonatkozó adatokhoz nem kaptunk hozzáférést. A szaktárgyammal kapcsolatos legújabb sikerekről viszont a következőket tudtam meg. A 2019. február 15-én megrendezésre került Bicínium versenyen kiválóan szerepeltek a tanulók, a 2019. március 6-án tartott Középiskolások Művészeti Fesztiválján szólóének kategóriában egy 11. C-s tanuló 2. helyezést ért el, 2019. április 9-én pedig az énekkar nyert Ezüst minősítést az Éneklő Ifjúság minősítő hangverseny-sorozaton.

Felhasznált forrás: Pedagógiai Program. In Dokumentumok, SZTE Gyakorló Gimnázium és Általános Iskola, http://www.gyakg.u-szeged.hu/sagvari/wp-content/uploads/2015/12/ped_prog_18.pdf, hozzáférés: 2019. 04. 20., 17: 04.

IV. 2. A tanítási gyakorlatról. Felkészülés, célok

A gyakorlatra nagy izgalommal készültem. Részint azért, mert nem tagozatos gimnáziumban még nem volt alkalmam tanítani, csak konzervatóriumban, részint pedig azért, mert kíváncsi voltam, hogy sok éve megszerzett ének-zene tanári ismereteim és módszertani tudásom milyen területeken szorul fejlesztésre. Elolvastam több ide vonatkozó ének-zene szakmódszertani forrást, pedagógiai és pszichológia tanulmányokat, pl. a generációs különbségekről szólóakat, a zenei tehetségfejlesztéssel és a kooperatív tanulással kapcsolatosakat, a méltányosság és esélyegyenlőség témáját feldolgozó, az első félévben beadott dolgozatomat, és az iskolai tehetséggondozást fejtegető beadandómat is. Főként azért ezekkel készültem, mivel úgy éreztem, ezek a területek azok, amelyek nagy változáson mentek át az elmúlt évtizedekben, és úgy éreztem, hogy ezekről még mindig keveset tudok.

A gyakorlat elején, a hospitálás folyamán rendkívül pozitív kép alakult ki bennem a gimnáziumban folyó munkáról. Nem kizárólag azért, mert az SZTE Gyakorló Gimnáziuma oktatási színvonala, az abba járó diákok felkészültsége, a tanuláshoz való hozzáállásuk, és gyakorlatvezető tanárom tudása és szeretet-teljes, kooperatív segítőkészsége már az első perctől kiemelkedőnek tűnt. Hanem azért is, mert érdekes volt látni egy számomra ismeretlen intézménytípus és intézmény szerkezeti felépítését, működését, nevelési alapelveit és oktatási attitűdjeit, tehát összefoglalva azt, hogyan is érték el, és érik el az általam tapasztalt, rendkívüli eredményt.

Reflektív esszémben igyekeztem tanítási gyakorlatom alapján megvilágítani, melyik kompetenciaterületen milyen tapasztalatokat szereztem, milyen eredményeket értem el, mely területeken kell még fejlődnöm, és hogy mennyire sikerült beleilleszkednem az adott intézmény tanítási-tanulási, nevelési-fejlesztési-tehetséggondozási folyamataiba.

A tanítási gyakorlat előtt azt a célt tűztem ki maga elé, hogy az intézmény és a szaktárgy pedagógiai rendszerébe illeszkedően, a lehető legmagasabb szakmai, szaktárgyi tudás órákba építésével, a lehető legnaprakészebb pedagógiai, pszichológiai, motivációs, IKT-s eszközöket alkalmazva, színesen, érdekesen próbáljam a megszerzendő tudást közvetíteni a tanulók, tanulócsoporthoz számára. Mindeközben igyekezzek maximális figyelmet fordítani az egyéni sajátosságokra és a személyiségfejlesztésre, értékelésemben pedig elkötelezett maradjak a tanulást támogató értékelés mellett. Mindezzel mindegyik, azaz az 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, és 8-as tanári kompetenciát szerettem volna gyakorlati munkámba építeni.

Kezdeti céljaim megegyeztek előzetes céljaimmal. A gyakorlat során igyekeztem mindegyiket betartani, ám változtattam is. Az első tanítási órából tanulva pl. megváltoztattam a további órák PPT-s diáinak háttér színét, mivel azok az első alkalommal sötétnek bizonyultak (a Portfólió 1. 2. 1.-es pontjában leírtak alapján), néhol leegyszerűsítettem a kérdéseimet (lásd ugyanott), és pl. az első óra daltanításának tapasztalataiból tanulva énekhang és nem hangszerhang segítségével tanítottam a tanulóknak a dalokat. Tudtam a módszertanilag helyes megoldást, ám azt rekedtségem miatt nem tudtam az adott órán (lásd: Portfólió 1. 2. 1.) megvalósítani.

Előzetes célom volt az is, hogy a szaktárgy követelményei, valamint a legfejlettebb pedagógiai, pszichológiai módszerek alapján alakítsam a tanítás-tanulás folyamatát. Sok alkalommal éltem a motiváció eszközével, lásd *A tanítás, illetve a gyakorlat során készített dokumentumok*, I. A gyakorlat során készített óravázlatok (3 db), I. 1. Óratervezet – 1. Óravázlat, I. 2. Óratervezet – 2. Óravázlat. Figyeltem arra is, hogy gyakran alkalmazzak dicséretet. (I. 1., I. 2-es Óraterv.) Ezzel pl. A tanulás támogatása, szervezése, és irányítása kompetencia Ismeretek, Képességek részét valósítottam meg. Igyekeztem a kooperatív tanulás módszerét is több alkalommal is felhasználni, erre példák itt találhatók: I. 1. Óratervezet – 1. Óravázlat, I. 2. Óratervezet – 2. Óravázlat.

IV. 3. A tanítási órák céljairól. A tanítási gyakorlatról a nyolc tanári kompetencia alapján

A gyakorlat során hat órát tartottam. Négy új ismeretet feldolgozó órát, egy összefoglaló órát és egy ellenőrző órát. Gyakorlatvezető tanárom előrelátásának köszönhetően a legtöbb, összesen három alkalommal volt alkalmam azt az osztályt tanítani, ahol zárótanításomat tartottam. Annak ellenére, hogy mind a három osztály, a 9. D., 9. A., és a 10. D. is tehetséges, kedves, motiválható tanulókból állt, mind a három osztályban változtattam kissé a kommunikációmon, és a módszereimen. A 9. D-ben tapasztalatom szerint az volt a legcélszerűbb, hogy rendkívül lendületesen, a tanulást segítő, sok pozitív értékeléssel dolgozzak. A 9. A-ban a kissé nyugodtabb tempójú óra és a sok játék volt a legcélravezetőbb, a 10. D-ben pedig a feszes, határozott kommunikáció és a lehető legtöbb éneklés. Ez utóbbi osztály volt a három közül a legjobb hangi képességű.

A tanulók ének-zene tárgyhoz való viszonyulása kedvezőnek volt mondható. Engem, a gyakorlatát teljesítő „kistanárt” kedvesen, érdeklődve fogadtak. Minden órán igyekeztem fenntartani érdeklődésüket, és az általuk megszokottak mellett gyakran adtam

nekik új feladatokat. Ilyenek voltak pl. a Légzőgyakorlatok és a Beéneklés, amit mindegyik órán alkalmaztam. (Lásd a Portfólió I. 1. Óratervezet – 1. Óravázlat, A magyar reneszánsz (2019. 03. 05.), I. 2. Óratervezet – 2. Óravázlat, A bécsi klasszicizmus. Összefoglalás. (2019. 03. 12.), I. 3. Óratervezet – 3. Óravázlat Zárótanítás, A barokk zenéje, művészete (2019. 03. 19. pontjai alatt.) Általános célokat, ami a diákok légzésének és hangjának fejlesztése, egy számukra új, vagy a tanítási órákon addig nem használt eszközzel igyekeztem megvalósítani. Azt tapasztaltam, hogy a feladat az első alkalommal idegenül hatott, a hangképzés módszertanában joggal jelen lévő beszédgyakorlatok voltak a legkevésbé sikeresek, azokat csak az első három órán alkalmaztam (lásd I. 1. és I. 2-es Óratervezet.), a továbbiakban pedig ettől az eszköztől eltekintettem. (Lásd: I. 3. Óratervezet. Zárótanítás.)

Annak ellenére, hogy főként a zenetörténeti ismereteket a középpontba helyező órákat tartottam, mindegyik órán énekeltem a tanulókat, és természetesen minden órán volt zenehallgatás. A tanítási-tanulási folyamat középpontjába – az éneklésen, hangképzésen, daltanításon és a zenehallgatáson kívül – főként a „Műveltség- és tudományterületek összekapcsolása” didaktikai és a „Tudásközpontú nevelést a tudományterületek összekapcsolásán keresztül” megjelölésű nevelési célt helyeztem, amely mind a hat órán a fontosabb célok között szerepelt. (Lásd: I. 1. Óratervezet, I. 2. Óratervezet, I. 3. Óratervezet.) Az általános műveltség bővítése, a transzferálható műveltség, az esztétikai érzék fejlesztése, és az ízlésformálás mellett is elköteleztem magam. Csak olyan videókat mutattam be a tanulóknak, amelyek mellett, hogy magas művész színvonalúak voltak, technikailag is megfeleltek a Z-generáció magas technikai elvárásainak. Célokat szinte minden órán el is értem. Legjobb választásom a zárótanításom alkalmával bemutatott videó, Claudio Monteverdi: *Orfeo* című operájának nyitányának felvétele volt. (Lásd. I. 3. Óratervezet, Zárótanítás.) A magyarságtudat fejlesztése, nemzeti öntudat célt azokba az órákba is igyekeztem „beleszőni”, amelyekben ez csupán érintőlegesen szerepelhetett. Lásd pl. az I. 2-es óratervezetben a Magyar Nemzeti Múzeum és Ferenczy István Pásztorlányka c. szobrának PPT-n való bemutatása.

A szaktárgyi didaktikai célok közül a Zenei ismeretek bővítése mindhárom Portfólióba illesztett órában szerepelt, de emellett igyekeztem elkötelezetten fejleszteni a tanulók zenei memóriáját (I. 1-es Óratervezet, I. 3-as Óratervezet), intonációs készségét (I. 1, I. 2, I. 3-as Óratervezet), az éneklést idegen nyelven (I. 1-es, I. 2-es Óratervezet), és a ritmuskészségüket is (I. 2-es, I. 3-as Óratervezet).

Igyekeztem kihasználni nyelvtudásomat, pl. a latin szövegek magyarra fordításában, a német címek helyes kiejtésében, vagy az angol, ill. olasz kifejezések magyarázatában. Énekművészi, operaénekesi múltam nagy segítségemre volt a bemutatásoknál, és az utolsó órán, mikor Händel egy ismert áriáját adtam elő olaszul, saját zongorakíséretemmel. Igyekeztem minden órán élményközpontú órákat tartani, még akkor is, amikor jelentős mennyiségű ismeretanyag ismételése, lásd I. 2-es Óratervezet, vagy új zenetörténeti, művészeti ismeretek elsajátíttatása, lásd I. 3-as Óratervezet, volt a cél. Megpróbáltam észrevenni a tehetségeket, akiket igyekeztem elkötelezetté tenni a tanítási folyamat iránt. Erre pl. az énekkar második foglalkozásán volt példa, mikor külön is kommunikáltam két fiúval, akik közül az egyik hangjában kontratenor „színt”, a másikéban pedig egy képzésre érdemes hangot hallottam meg. Más alkalommal az egyik szóló énekversenyre készülő tanulót segítettem a levegővétellel és az olasz prozódia vonatkozó javaslataimmal, sok motivációval, dicséréssel.

A tanítási gyakorlat azt világította meg számomra, hogy mindenképpen érdemes fejlődnöm a kommunikáció adott korcsoporthoz való igazítása terén azzal, hogy egyszerűbben fogalmazom meg a kérdéseimet, és a jövőben is igyekszem kerülni a többszörösen összetett mondatokat úgy, ahogyan azt zárótanításom alkalmával sikerült megvalósítanom. A fegyelmezés általában véve jól sikerült, ám az első órákon a továbbiakhoz mérten nehezebben ment. Érdeklődők, aktívak voltak a tanulók, de volt néha egy kis „alapzaj”, amit az utolsó órára sikerült csenddé varázsolnom a motiváció, a szeretet-teljes kommunikáció, és a korábbi óráimon kevesebbet használt humor segítségével.

A továbbiakban a tanítási gyakorlat és a nyolc tanári kompetencia kapcsolatát szeretném taglalni.

1. A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése

A középiskolás korú tanulók nehéz fejlődési szakaszon mennek át. Valahol a gyermeki lét és a fiatal felnőtté válás határán egyensúlyoznak. Ez érzelmileg, értelmi és testi szempontból is komoly próbatétel számukra. Gyakorlatom alatt a következő módon igyekeztem segíteni őket.

Ismeretek

Megkísértem alkalmazni pedagógiai, pszichológiai ismereteimet az életkori sajátosságok és a nemek közötti különbség figyelembe vételével.

Képességek

Igyekeztem felmérni a mutáló diákokat. Minden órán egy „középmagas”, vagy kissé „mély”-nek mondható (pl. c') kezdőhangot igyekeztem a daltanításokhoz, ismétlésekhez választani azért, hogy az mindkét nem számára megfelelő legyen.

Attitűd

Szeretettel igyekeztem viszonyulni minden diákhoz és érzékenyen igyekeztem meghallgatni őket, orvosolni problémáikat.

2. A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése

Ismeretek

Az enkulturációról szerzett ismereteimet igyekeztem alkalmazni, lásd pl. a tudásközpontú nevelést (I. 1-es és I. 3-as Óraterv), és próbáltam segíteni a multikulturális folyamatok fejlődését is. Lásd pl. A bécsi klasszicizmus. Összefoglalás órát. (I. 2. Óraterv.) A közösség fejlesztése pl. a közös éneklés által – I. 2. Óraterv –, vagy a közös szolmizáláson keresztül került fejlesztésre. (Lásd pl. I. 3. Óraterv.)

Képességek

Az együttműködést támogató, motiváló módszereket próbáltam alkalmazni a szaktárgyi oktatás keretében, minden megtartott ének-zene órán. A tanulók esélyeit segítő igyekeztem őket több művészeti területen is ismeretekhez juttatni, ill. igyekeztem kialakítani és fejleszteni a toleráns, nyitott légkört a szaktárgyi kereteken belül. (Lásd: Óratervek.)

Attitűd

Érzékenyen, segítőkészen igyekeztem végezni a gyakorlat alatti tevékenységemet. Nem csak a tanulókkal, hanem az iskola tanáraival és gyakorlatvezetőmmel való kapcsolatokat tekintve is. A fiatalok világáról a lehető legtöbb ismeretet próbáltam összegyűjteni.

3. Szakmódszertani és szaktárgyi tudás

Ismeretek

Az információk feldolgozásához, értelmezéséhez és elrendezéséhez szükséges szövegértési, logikai, informatikai tudásomat igyekeztem fejleszteni, a meglévő tudásomat pedig alkalmazni. Lásd pl. a zenetörténeti tájékozottságom beépítése minden órámba, ill. az IKT-s eszközök rugalmas használata. Kiemelten kezeltem a különböző tudományterületek integrációját. Lásd pl. a Palestrina mű latin szövegének felolvasása és annak fordítása. (I. 1. Óraterv.)

Képességek

Fokozottan ügyeltem a pontos és kifejező kommunikációra, és a különféle műveltségi területek egymásra hatásának bemutatására. Pl. a magyar reneszánsz történelmi, eszmei környezetének, vagy a barokk kialakulása körülményeinek bemutatása. Lásd I. 1. Óraterv, I. 3. Óraterv.

Fokozottan ügyeltem arra, hogy minden órán javítsam az esetleges hibáimat. (Önkorrekció.) Pl. az első órán elfelejtettem a keresztretjtvény egyik feladatát visszaellenőrizni, majd miután észrevettem a hibámat, javítottam. Ugyanezen az órán, 2019. 03. 05-én a 9. D. osztályban túl gyors gyakorlótempót vettem a *Kassai Szent Erzsébet himnusz* gyakorlásához. Miután észrevettem a hibámat, javítottam, így a második gyakorlás már a megfelelő tempóban történt.

Attitűd

Elkötelezett voltam abban, hogy a tanulók tudását és tanulási képességeit fejlesszem. Ezt a célt szolgálták pl. a zenei memóriafejlesztéssel kapcsolatos gyakorlatok, vagy a ritmusosztinátók gyakoroltatása több órán, pl. a zárótanítás alkalmával is. Igyekeztem kihasználni a tanulók megismerési vágyát, pl. érdekességek mesélésével az egyes órák témájával kapcsolatosan, minden megtartott órán. A 10. D-ben tartott második órán pl. a koloratúrszoprán hangfajról, a szerepspecialistákról, és a modern operarendezési irányzatról meséltem (lásd: Kovalik Balázs) egy bemutatott videó kapcsán.

4. A pedagógiai folyamat tervezése

Ismeretek

Gyakorlatom előtt tájékozódtem a különféle tantervekről, tantervtípusokról, igyekeztem megismerni a gyakorlatvezető tanárom által felépített folyamatot a hospitálási alkalmak segítségével. A szakmódszertani szempontokat figyelembe véve terveztem meg az egymásra épülő órákat. A 9. D. osztályban tartott óráim tervét pl. úgy építettem fel, hogy a zárótanítás anyagának részfeladataihoz hasonlókat az utolsó óra előtt is gyakoroltattam. A 10. D-ben tartott két órák közül az elsőt, lásd Portfólió I. 2-es Óraterv, igyekeztem úgy összeállítani, hogy ismétlésre kerüljenek a legfontosabb ismeretek, és az általam íratott témazáró dolgozat a rákövetkező órán a lehető legjobban sikerülhessen. A dolgozat, ami gyakorlatvezetőm és a diákok szerint sem volt könnyű, nagyon jól sikerült, mindössze négy négyes született, a többiek jelesre írták a felmérőt. Ezt is én javítottam, a magam készítette megoldó kulcs alapján.

Képességek

Igyekeztem a rendelkezésre álló forrásokat kritikusan elemezni és a pedagógiai folyamat tervezését előtérbe helyezve válogatni.

Attitűd

Rendkívül fontosnak tartottam az alapos felkészülést, tervezést, legalább annyira, mint a tanórák rugalmas megvalósítását. Zárótanításomon pl. a kottapéllda lapról olvasását, miután többszöri nekifutásra is nehezen ment, kézjelekről való olvasással igyekeztem segíteni. Lásd: I. 3-as Óraterv, Kadencia.

5. A tanulás támogatása, szervezése és irányítása

Ismeretek

Igyekeztem minden alkalommal a tanulási környezet fizikai, emocionális, társas, tanulási sajátosságainak, feltételeinek megfelelő környezetet teremteni.

Képességek

Igyekeztem fejleszteni a tanulók problémamegoldó képességét a szaktárgyi kereteken belül. Lásd: „keresztrejtvény”, I. 1-es Óraterv.

Attitűd

A tanulók ötleteit, hozzászólásait meghallgattam, és igyekeztem őket beépíteni a tanítási-tanulási folyamatba.

6. A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése

Ismeretek

Szakszerűen igyekeztem alkalmazni a mérési módszereket. Lásd: témazáró összeállítása, megoldó kulcs.

Képességek

Minden gyakorlati órán alkalmaztam az ellenőrzést, az értékelést, a dicséretet és több alkalommal a jutalmazást is. Lásd: kisötös, pl. I. 1-es és I. 2-es Óraterv. Az előbbieket alapján igyekeztem segíteni a tanulók személyiségfejlődését és minden tanulónak egyenlő esélyt biztosítani.

Attitűd

Elkötelezetten kitartottam a tanulást támogató értékelések mellett. Az egyik órán (2019. 03. 12., 9. D.) pl. három kamasz fiú vállalta, hogy közösen old meg egy énekes feladatot kisötösért. Száz százalékgig lelkes bátorságukat és a kb. 85%-osan megoldott feladatot

kisötössel jutalmaztam, aminek köszönhetően az utolsó velük töltött órán, a zárótanítás alkalmával a három fiatalember a legaktívabban dolgozó tanulók közé került.

7. Kommunikáció, szakmai együttműködés és pályaidentitás

Ismeretek

Az osztálytermi kommunikációról szóló ismereteimet igyekeztem maximális felhasználni. Ugyanakkor rádöbbsentem, hogy minden terem, minden osztály, minden nap más, és az is fontos, hogy az adott óra hányadik volt azon a napon, ill. hogy a megelőző órák mennyire voltak nehezek, stb. Ennek megfelelően igyekeztem változtatni a kommunikációmon kedves, pozitív légkört teremtve, a jogi, etikai normákat betartva.

Képességek

Kölcsönös tiszteleten és bizalmon alapuló légkört igyekeztem kialakítani.

Attitűd

Igyekeztem együttműködni és használni az asszertív kommunikáció eszközét. Pl. egy diáknak eszébe jutott az óra adott részéhez nem kapcsolódó kérdés, amelyet meghallgattam, biztosítottam róla, hogy később megválaszolom, és válaszomat az óra megfelelő részébe helyezve ezt meg is tettem.

8. Autonómia és a felelősségvállalás

Igyekeztem a szaktárgyam tanításával és a tanulás irányításával kapcsolatos szakmai kérdéseket minden alkalommal alaposan átgondolni, és gyakorlatvezetőm útmutatásai, ill. a szakmai források alapján a megfelelő válaszokat kidolgozni.

IV. 4. A tanórán kívüli oktatási-nevelési tevékenységek és az utolsó tanítási óra tanulságai

Hospitálásom során két alkalommal vettem részt az énekkari szakkörön. Mind a szaktárgyi, mind az énekkari hospitálás alatt az vezérelt, hogy olyan tapasztalatokat szerezzek, amelyeket felhasználhatok majd a tanítási gyakorlatom alatt. Figyelmemet úgy, mint egész gyakorlati tanításom során, a nyolc tanári kompetencia megfigyelésére, azok alkalmazására fektettem. Igyekeztem gyakorlati tevékenységemet ahhoz a koncepcióhoz igazítani, amit az SZTE Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium Pedagógia Programjában olvastam.

Utolsó tanítási órámra nagy gonddal készültem. Ezen az órán is jellemző volt az, ami egész gyakorlatomat végigkísérte: végig tudtam vinni az óra tervezett anyagát. A 9. D. osztályban tanítottam, tehát úgy készültem, hogy – ahogyan azt a korábbiakban is leírtam – lendületes tempójú, sok dicséretet és munkáltatást tervező és megvalósító órát tartsak. Tudtam azt is, hogy az éneklési készség szempontjából a 9. D. nem a „legerősebb” osztály, így pl. ritmusgyakorlatot terveztem és valósítottam meg, mivel az előző órákon tapasztaltam, hogy ebben ügyesek, így ez számukra motivációt adó tevékenység lehet. Azt is észrevettem, hogy sokat jelent nekik a zenei élmény, ezért az órát tanári előadással zártam.

Összességében azt mondhatom el, hogy a három együtt töltött óra alatt jó kapcsolatot sikerült a tanulókkal kialakítanom, és a harmadik óránk, a zárótanításom vált a gyakorlat során legjobban sikerült órámá.

IV. 5. Önreflexió

Alapvetően kedves és érdeklődő embernek tartom magam. Úgy vélem, hogy minden ember egyedi és megismételhetetlen, mindenkiben rejlenek értékek, amelyeket érdemes „feltárni”, megismerni. Könnyen kommunikálok minden korosztállyal, így az a félelmem, amelyek a generációs különbségből adódtak, a gyakorlat során nem nyertek igazolást. Ahhoz, hogy a tanulókkal eredményesen és főként szeretettel dolgozzak, szükségem volt az adott korcsoportok jellemzőinek ismeretére, értem ez alatt például az információ cunamiból, és az always online állapotból fakadó jellegzetességeiket, de azt tapasztaltam, hogy pozitív szemlélettel, hittel, értékeket közvetítve ezzel a korosztállyal is jól lehet kommunikálni.

Kapcsolatom mentorommal is kiválóan alakult, könnyen megtaláltuk a közös hangot. Szívesen dolgoztam vele, és nagyra értékeltem benne azt a figyelmet és segítőkészséget, ami megfelelő szigorral és következetességgel párosult. Sokat segített a gyakorlat folyamán, és ahogyan észrevettem, minden hozzá beosztott hallgatót „egyformán”, ugyanakkor „kissé másként”, az egyéniségének megfelelően kezelte.

Fejlődnöm pl. a szaktárgyi tudásom „up-to-date”-é tételében, és mindezeket megelőzően a jelen idő szaktárgyi, pedagógiai, pszichológiai újdonságainak és elvárásainak megismerésében kellett. Nem írtam még Portfóliót, így ez is kihívást jelentett számomra, úgy, ahogyan az Óratervek megfelelő elkészítése is.

Munkámat előzetes céljaimnak megfelelően igyekeztem végezni, – lásd a nyolc tanári kompetenciát, pl. – és lehetőségem adódott arra, hogy tanárként, pedagógusként és emberileg is fejlődhessek. Tanárként fontosnak tartottam szaktárgyi tudásom javítását, fejlesztését, pedagógusként igyekeztem minden megmozdulásomat átgondolni, az esetlegesen javítani valókat „jobbítani”. Emberként sokat kaptam a gyakorlattól, szép élményekkel lettem gazdagabb, amelyek némely területen merősítettek, másokon változtatásokra ösztönöztek. Hibáimat, esetleges kudarcaimat igyekeztem jól kezelni. Ebben rendkívül sokat segített két alapvető jellemvonásom; a rugalmasság és persze a hit. A gyakorlati oktatásnak köszönhetően árnyaltabban látom a pedagógusi munkát, a tanári feladatok több rétegét is felismerem, mint amennyit látni véltem azelőtt. Gyakrabban alkalmazom pl. a kooperatív tanulás módszerét pl. (Lásd a csatolt Óraterveket. I. 1. és I. 2.) A kompetenciák elsajátítása élethosszig tartó feladat. Nagyon igyekeztem mind a nyolc tanári kompetenciát, pontosabban azok részeit munkámba építeni (lásd Portfólió, Dokumentumok, I-es, II-es, IV-es és V-ös pontok), ám sok a tennivalóm és hosszú még az út. Igyekszem tudásomat fejleszteni, és a lehető legtöbb ismeretet felhasználva és „beépítve” segíteni a tanulókat tanárként, pedagógusként és emberként egyaránt.

V. Neveléstudományi-pszichológiai szakirodalmi tanulmány (1 db)
A zenei tehetséggondozás lehetőségei a középiskolai ének-zene tantárgy
szűkebb és tágabb keretei között

Az egység címe	V. Neveléstudományi-pszichológiai szakirodalmi tanulmány A zenei tehetséggondozás lehetőségei a középiskolai ének-zene tantárgy szűkebb és tágabb keretei között		
Dokumentumok száma (db)	1 db		
A dokumentum részei	Címe	Elkészítésének ideje	Ehhez/ezekhez a tanári kompetenciá(k)hoz kapcsolódik
V. 1.	Bevezetés	2019. 04. 30.	1 - A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése: tehetséggondozás
V. 2.	A zenei tehetségről, annak felismeréséről, és gondozásának jelenlegi helyzetéről	2019. 04. 30.	1 – Az egyéni bánásmód érvényesítése: tehetséggondozás, 2 – A fiatalok világáról szerzett ismeretek, 3 – Szakmódszertani, szaktárgyi tudás, megismerés, tapasztalatszerzés. 4 – Alapos felkészülés, 5 – A pedagógiai, pszichológiai képzésben tanult módszerek ismerete, 6 – Értékelés: differenciálás, 7

			– A saját szakmai szerepvállalás meghatározása, 8 – A szaktárgy tanításával kapcsolatos szakmai kérdések átgondolása.
V. 3.	Az élményközpontú ének-zene oktatás szerepéről és a tehetséges pedagógusról	2019. 04. 30.	1 – A személyiségfejlesztés változatos módszereinek alk., 2 – A társadalmi, kulturális jelenségek felhasználása a fejlesztés érdekében. 3 – A tanulók képességeinek fejlesztése iránti elkötelezettség, 4 – A tervezéshez szükséges források ismerete. 5 – A szakmódszertani, pedagógiai és pszichológiai tudás speciális alkalmazása, 6 – A pedagógus szerepének reális megítélése az értékelésben, 7 – A pedagógiai munkát segítő szakemberekkel való együttműködés, 8 – Autonómia és felelősségvállalás: a szaktárgy tanításával, tanulásával kapcsolatos átfogó szakmai kérdések átgondolása, a válaszok kidolgozása.
V. 4.	Tehetséggondozási innovációk és a továbbfejlődés	2019. 04. 30.	1 – Alapvető tudás a pedagógia, pszichológia, szociológia területén, személyiségfejlesztés,

	lehetőségei a magyar oktatási rendszerben		tehetséggondozás. 2 – Társadalmi folyamatok ismerete, 3 – Információszerzés, rendszerezés, feldolgozás, értelmezés. 4 – A megfelelő dokumentumok ismerete, 5 – A tanult módszerek alkalmazása a fejlesztés érdekében. 6 – Az értékelés, és eredményeinek szakszerű felhasználása. 7 - A pedagógiai nézetek és tapasztalatok reflektív elemzése. 8 – Autonómia és felelősségvállalás: a szaktárgy tanításával, tanulásával kapcsolatos átfogó szakmai kérdések átgondolása, a válaszok kidolgozása.
V. 5.	Összegzés	2019. 04. 30.	8 – Autonómia és felelősségvállalás: a szaktárgy tanításával, tanulásával kapcsolatos átfogó szakmai kérdések átgondolása, a válaszok kidolgozása.
	Irodalom	2019. 04. 30.	-

V. Neveléstudományi-pszichológiai szakirodalmi tanulmány

A zenei tehetség felismerése és a tehetséggondozás lehetőségei a középiskolai ének-zene tantárgy szűkebb és tágabb keretei között

V. 1. Bevezetés

A zenei tehetség felismerése és annak gondozása olyan területek, amelyekről sokszor értekezett a szakirodalom és sokat tárgyal napjainkban a közvélemény. A felfokozott társadalmi érdeklődés és a célirányos kutatások rávilágítottak az adott terület problematikus pontjaira is, aminek köszönhetően elindult egyfajta társadalmi és szakmai párbeszéd.

Azért választottam dolgozatom témájaként a zenei tehetséggondozás lehetőségeit az ének-zene tantárgy szűkebb és tágabb keretein belül, mert ahogyan azt az Áttekintésben már taglaltam, főként a generációs különbségek, az iskolai tehetséggondozás, ill. a méltányosság és esélyegyenlőség témaköreinek kérdéseire fókuszáltam tanítási gyakorlatom alatt. Illetve azért is, mert hospitálásom és gyakorlati tanításom során is találkoztam muzikális, „tehetség-ígéretnek” nevezhető tanulókkal (lásd: IV. Reflektív esszé, IV. 3. A tanítási órák céljairól. A tanítási gyakorlatról a nyolc tanári kompetencia alapján), ill. hallottam-láttam gyakorlatvezetőm elkötelezett tehetséggondozó munkáját, ilyen jellegű tevékenységeinek egy-két szeletét. Hospitálási időszakom alatt tudtam meg pl. azt, hogy a gimnázium csapata bejutott a 'Viva Verdi' Országos Kultúrtörténeti Vetélkedő döntőjébe, de láttam gyakorlatvezetőm tehetséggondozó óráját, amelyen egy magánének versenyen induló diákot készített fel a megmérettetésre. (Lásd az előbbi és a továbbiakat: IV. 1. Bevezetés in IV. Reflektív esszé.)

Az általam felvetett kérdések tehát többek között ezek: Milyen szerepet vállaljon, és milyen vállalhat a közoktatás, és azok ének-zene szakos szakemberei a tehetségek felismerésében és a tehetséggondozás folyamatában? Vajon hogyan közelíthetők a szakmai és társadalmi álláspontok, és vajon milyen új út, ill. utak, milyen korszerű, 21. századi módszerek, és milyen újfajta gondolkodásmód segíthet abban, hogy a zenei tehetséggondozás hatékonyan működhessen a középiskola keretei között? Hogyan lehetne „megnyitni” a zeneiskolát egy frissebb gondolkodás előtt, hogyan lehetne hidat építeni a középfokú oktatásban és a zeneiskolai képzésben folyó tehetséggondozás között? Milyen eszközök, módszerek,

rendszerek segítik most, és milyenek segíthetik a későbbiekben a zenei tehetség felismerését és a tehetséggondozást a középiskolákban?

V. 2. A zenei tehetségről, annak felismeréséről, és gondozásának jelenlegi helyzetéről

Gyarmathy Éva szerint a zenei tehetséget a kiemelkedő motoros, percepció (észlelési, érzékelési), és kognitív (megismerő, a megismerésre vonatkozó) képességek összessége határozza meg. Az érintett tanulók azonosítása azonban nehéz, mivel a zene más-más területein tehetségesek eltérő képességekkel rendelkeznek. A tehetségek azonosítására ennek ellenére szükség van, bár a témát kutató szakemberek megegyeznek abban, hogy a rendelkezésünkre álló tesztek nem teljesen, vagy nem minden esetben alkalmasak a feladat elvégzésére. A teszteknel célravezetőbb lehet a természetesen megfigyelhető jelek azonosítása, ám vannak olyan kutatók is, akik a két eljárás együttes használatát tartják a legmegfelelőbbnek. (Gyarmathy, 2012, első közlés: 2002)

A középiskolai ének-zene oktatásban is segítheti a zenei tehetséget mérő tesztek¹, és modellek² használata az ének-zene tanárok munkáját. Vannak azonban olyan általános jellemzők, amelyek közül egy, esetleg több felismerése „biztosabb” eligazodási pontot, pontokat nyújthat a zenei tehetségek azonosításában. A Gyarmathy Éva: A zenei tehetség című tanulmánya szerinti jellemzők közül véleményem szerint a középiskolában leginkább az mérhető fel, hogy egy középiskolás családjában van, ill. volt-e zenész, zenerajongó, az, hogy a tanuló érzékeny-e a hangokra, érzi-e a zenei-érzelmi hatásokat. Jó-e a hallása, ritmusérzéke, zenei memóriája, hogy szeret-e zenét hallgatni, kitalál-e saját dallamokat, dallamváltozatokat, hogy kitartó-e a zenében, énekel-e rendszeresen, és hogy játszik-e valamilyen hangszeren. (Gyarmathy, 2012, első k: 2002, 241. old.)

Szinte minden kutató megegyezik abban, hogy a tehetség kibontakoztatását számos tényező együttes teljesülése határozza meg. Olyanoké, mint pl. a Gagné-féle tehetség modellben szereplő Intraperszonális (pl. egészség, motiváció, akarat, személyiség), és

¹ Pl. Seashore (1919), vagy Edwin Gordon (1965) tesztjei. Forrás: Turmezeyné Heller Erika – Balogh László: Zenei tehetséggondozás és képességfejlesztés, Kockakör, 2009, 44. old.

² Pl. Joseph Renzulli „háromkörös”-nek nevezett tehetségmodellje, amelyben az átlagon felüli képességeket, a feladat iránti elkötelezettséget, valamint a kreativitást jelölte meg tehetségazonosítási faktorként a szerző. Forrás: Turmezeyné Heller Erika – Balogh László: Zenei tehetséggondozás és képességfejlesztés, Kockakör, 2009, 15. old.

Környezeti katalizátorok (pl. környezet, személyek, feladatok, események) együttállása. (Turmezeyné Heller Erika – Balogh László, 2009, 26. old.)

Turmezeyné Heller Erika és Balogh László a Gagné tehetség-modell kapcsán arra hívják fel a figyelmet: milyen nagy szerepe van az iskolának és a pedagógusoknak a tehetség felkutatásában, és annak kibontakoztatásában. (Turmezeyné Heller Erika – Balogh László, 2009, 26. old.)

A zenei tehetségek felismerése és azok gondozása hazánkban főként a zeneiskolák feladata, és leszögezhető, hogy a középiskolai tehetséggondozás is jobbra a zenére specializálódott tagozatokon és a szakgimnáziumokban, lásd konzervatórium, zajlik. A Dohány Gabriella tanulmányában közzétett adatok összefoglalása szerint, amelyeket a szerző a középiskolások zenei műveltségével kapcsolatos kutatása alapján írt, az iskolák értékközvetítő szerepe mára meggyengült, a tanulók az ének-zene tárgynál csak a biológia, matematika és fizika tárgyakat kedvelik kevésbé, és zenei műveltségüket főként barátaiktól és a médiából szerzik. A szerző kutatása azonban rámutatott arra, hogy a daltanulás és a daléneklés népszerű a tanulók körében és betölti azt az élményszerző szerepet, amely a zenei neveléstől elvárható. (Dohány, 2014, 110-111. old.)

V. 3. Az élményközpontú ének-zene oktatás szerepéről és a tehetséges pedagógusról

Az éneklésnek rendkívül sok pozitív hatása van. A Kodály-koncepció, amelynek alapja az éneklés és az élményközpontúság, kiemelt szerepet töltött be a 20. századi magyar zene- és ének-zene oktatásban. Gyakorlati tanításom alapján azt tapasztaltam, hogy egy általános tantervű középiskolában az éneklés, énekeltetés néha „nehézkés”, továbbmenve kissé „ingoványos” terület, róla azonban, már csak élményszerző szerepe miatt sem lehet lemondani.

Az ének-zene tantárgy jelenkori történetében vannak előremutató kezdeményezések, ám azok inkább időlegesek, vagy szűkebb területekre koncentráálódtak, és a legutolsó NAT, valamint a kerettantervek sem hoztak a szabályozásban lényeges változást. A 2010-es évek helyzetét – olvasatomban – talán mi sem bizonyíthatja jobban, milyen nagy mértékben lángoltak fel hazánkban a mindennapi éneklés iskolai bevezetésének gondolatától az indulatok. („Fontos, hogy átéljük a zene örömét”, 2016. 03. 03.)

Az ének-zene tantárgy elsődleges gondja – úgy tűnik – nem a tehetségfelismerés és tehetséggondozás. A kérdés tehát az, hogy az adott körülmények között mi az, ami a tárgy körben megvalósítható, és persze az is, hogy hogyan.

Úgy vélem ahhoz, hogy egy pedagógus felismerje a zenei tehetséget, elsősorban magának kell bizonyos feltételeknek megfelelnie. Az egyik elengedhetetlen feltétel a magas szintű szakmai tudás, a másik pedig az érzékeny személyiség. (Antal, 2005, 57. old. (8. old.)

Antal Eleonóra megfogalmaz néhány olyan tanártól elvárható viselkedési attitűdöt, amely segíthet a tehetséggondozásban. Ezek többek között az éberség, az érdeklődés, a korrektség, türelmesség és tapintat, valamint hogy bátorítsa a tanulót, érdekes témával ösztönözzön, világosan kommunikáljon, saját megoldások megtalálására ösztönözze a diákot, legyen határozott, rendelkezzen jó problémamegoldó képességgel, és csak mintát nyújtson, ne várja el, hogy az adott probléma megoldásában az ő elképzeléseit kövessék. (Antal, 2005, 58. old. (9. old.)

A szerző rámutat arra is, hogy milyen fontos a kooperatív tanulási módszerek és a motiváció használata a tehetséggondozás tanítási-tanulási folyamatában. (Antal, 2005, 59. old. (10. old.)

Összefoglalva tehát: a tehetséggondozás helyzetének javítására már „mindössze” két feltétel megteremtésével is nyílhatnak lehetőségek. Az egyik ilyen a daltanítás, daltanulás szerepének hangsúlyossá tétele a középiskolai szaktárgyi órák keretében, a másik pedig a pedagógusok önfejlesztése, fejlesztése, szemléletmódjának ártértékelése.

A tehetséggondozás újabb tere nyílhatna meg, ha a daltanulást-daltanítást a tanórai kereteken kívül is szorgalmaznák a pedagógusok, nem csupán az énekkar keretei között. Rendezhetnének pl. osztályéneklési versenyeket, vagy más, új intézményi szokásokat is bevezethetnének. Ilyen szokás lehetne az, hogy minden héten más osztály készülne egy énekes produkcióval, amelyet bemutathatnának a nagyszünetben, esetleg az osztályba járó, zenét tanuló gyerekek hangszeres kíséretével. A versenyt közvetíteni is lehetne az IKT-s eszközök segítségével, akár „online”. Havonta lehetne értékelés, és lenne egy féléves, ill. éves győztes is, aki valamilyen jutalomban részesülne. Az osztályéneklési verseny lehetőséget nyújthatna arra, hogy versenyhelyzetben figyelje meg az ének-zene tanár a tanulókat, és azokat, akiket tehetségesnek tart, a későbbiekben külön is segíthetné. Mindegyiket a neki zeneileg leginkább alkalmas készség-területen. Ez egyfajta tutori tevékenység lehetne, amelyről több forrás is értekezik, s amelyhez hasonlót pl. a tehetseg.hu oldalon is olvastam. (Tutorokat keresünk in tehetseg.hu, <http://tehetseg.hu/felhivas/tutorokat-keresunk>, hozzáférés: 2019. 04. 30., 18:08.)

A 21. századhoz alkalmazkodó, a tanulók magas „inger-igényét” is kielégítő újdonság a flashmob. Érdemes lenne pl. minden helyi gimnáziumban meghirdetni egy projektet, aminek célja egy közös produkció létrehozása, amire évente egyszer, vagy kétszer kerülne

sor. Tudomásom szerint Magyarországon még nem énekeltek népdalokat flashmob keretében, és nem valósították meg Eric Whitacre virtuális kórus ötletét sem. Reményeim szerint nem lenne „szentségtörés” egy, vagy több Kodály kórusművet a gimnáziumi énekkarokkal betanulni, és együtt, online elénekelni országos, vagy helyi közvetítésben. A megvalósításhoz az ének-zene szaktárgy felelőse kérhetné munkatársai segítségét, amivel példát mutathatna, és kooperációra, együttműködésre taníthatná a tanulókat.

A lehetőségek száma végtelen. A megvalósításukhoz csak kreatív és együttműködő tanárookra és tanulókra, valamint rugalmasságra van szükség.

V. 4. Tehetséggondozási innovációk és a továbbfejlődés lehetőségei a magyar oktatási rendszerben

A tehetségeket hazánkban számos társulás, szervezet is segíti. Ilyenek pl. a Tehetségpontok, a Nemzeti Tehetség Tanács, a Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége (MATEHETSZ), amely 40 tagszervezetet foglal magába, és a Tehetségsegítő Tanácsok, amelyek mind-mind elkötelezetten dolgoznak a tehetséggondozás színterén. A baranyai Tehetségsegítő Tanács oldalát böngészve viszont azt tapasztaltam, hogy a Tanácsnak csak 5 közép fokú intézmény a tagja a kb. 20 pécsi középiskola, és a kb. 15 szakközépiskola közül. (Pécs Baranyai Tehetségsegítő Tanács, 2019)

A tehetséggondozást segítőnek vannak egész Kárpát-medencét érintő Tehetségnapok, a legutóbbira pl. 2019. márciusban került sor, és jutalmazták a tehetségeket segítő tutorokat is. A Kárpát-medencei tehetségnapon mondta el Krekuska Róbert, hogy 2009-től 2019-ig mintegy 18 milliárd forintot fordított a kormány a tehetségek gondozására. (Kárpát-medencei Tehetségnap, 2019)

A kezdeményezések és szerveződések szerepe országosan és országhatárokat átívelően is igen jelentős. A problémát abban látom, hogy a hazai tehetséggondozási rendszer előbbiekben bemutatott felépítménye nem talált, – tegyük hozzá: egyelőre – megoldást az ének-zene tárgy tehetséggondozásával kapcsolatos gondokra. Olyan megoldást, vagy megoldásokat, amelyek kormány szinten is szabályozhatnák, segíthetnék az intézmények és az ének-zene tanárok munkáját.

A gondok megoldását rendszerszinten többek között a középiskolai ének-zene tantárgy óraszámának emelésében, a zeneiskolai rendszer átalakításában, és a középiskolák és a zeneiskolák közötti „átjárás”, és „együtt munkálkodás” lehetőségében látom. A zeneiskolai rendszerben mindössze egy olyan tagozat bevezetésére lenne szükség, nevezzük „C”-nek,

ahová a jelenleg működő „A” és „B” tagozat mellett, akár középiskolás korban is bekerülhetnének a tanulók. (Erre jelenleg szinte csak a magánének tantárgy esetében van lehetőség.) Ahhoz, hogy az intézménytípusok közötti átjárás biztosítva legyen, éneklési élményeken alapuló, a Kodály-koncepció egyes elemeit az általános tantervű középiskolában is középpontba helyező kerettanterv kerülne kidolgozásra. És hogy a zenei készségfejlesztés minden területén segíthessük a tanulókat, felvázolnám egy példán keresztül, hogyan is működhetne mindez a gyakorlatban.

Az ének-zene szaktanár a szaktárgyi óra keretében, a különféle készségek felmérése után differenciált órákat tart a kooperatív tanulási módszerek felhasználásával. Tegyük fel, hogy felfedez egy kiváló ritmuskészséggel rendelkező tanulót, akire egy ritmushangszer megszólaltatását bízta. Észleli az átlagostól eltérő készségszintet, majd tapasztalataira támaszkodva, ill. azokból a következtetéseket levonva felveszi a kapcsolatot a település egyik zeneiskolájával, ill. annak „C” tagozatán is tanító ütős tanárral. A két intézmény együttműködési szerződést köt, amelynek keretei között a zeneiskolai tanár havi 1-2 alkalommal, pl. havonta kétszer 45 percben foglalkozik az adott diákkal.

Az együttműködés sok pozitív hozadékkal járna. Ezek közül talán a legfontosabb, hogy a zeneiskolai keretek között fejlődhetne a tanuló zenei tehetsége, ritmuskészsége, személyisége, hangszeren is tanulhatna, majd megszerzett tudását „visszahozná” a középiskolába. Ezzel színvonalasabbá, érdekesebbé válhatnának az ének-zene órák is. A „C” tagozat tehát egy olyan lehetőség lenne, ahol a zeneiskolai „A” és „B” tagozat heti óraszámánál kevesebb óraszámban, az általánosan elvárt zeneiskolai követelményekhez rugalmasan illeszkedve nyílhatna lehetőség a zenei tehetséggondozásra. Ezzel biztosíthatnánk a különböző „tehetség-szinttel” rendelkező tanulók továbbfejlődését, és a korábban bemutatott, jól működő, de nyilvánvalóan a legkiválóbbaknak fenntartott, legmagasabb „tehetség-szintű” tanulókra fókuszáló rendszereken kívül rekedteket is segíthetnénk.

Ez által talán nagyobb eséllyel őrizhetnénk meg és műveltethetnénk Kodály Zoltán zenepedagógiájának legfontosabb elemeit: az élményalapú ének-zene oktatást, nagyobb eséllyel járulhatnánk hozzá több zenei tehetség kibontakoztatásához.

Tisztában vagyok vele, hogy amit az előbbiekben leírtam, utópia. De tegyük hozzá: reményeim szerint csak egyelőre. Azt is belátom, hogy az általam felvázolt megoldás csak egy lehetőség, és vannak nálam sokkal rátermettebb és innovatívabb szakemberek, akik az előbbiekben bemutatott „rendszer” bevezetésénél sokkal jobb megoldásokat találnak majd. Szívvel kívánom, hogy ez így legyen.

V. 5. Összegzés

A magyarországi tehetségfelismerés és tehetséggondozás jelentős változáson ment át az elmúlt tíz évben. Maradtak azonban kérdések, és maradtak feltáratlan területek. Ezek egy részét próbáltam megvilágítani, ezek egy részére próbáltam válaszokat, megoldásokat keresni írásomban.

Elképzelésem szerint jelentősen javíthatná az ének-zene tantárgy esélyeit, ha létrehoznánk egy kutatócsoportot, amely kidolgozná az arra érdemesnek talált gondolatokat, és újakat hozna létre.

A művészetekre, a zenére, és az éneklésre ugyanis szükség van. Egyes tanulmányok már azt is bebizonyították, hogy a zene fejleszti a leginkább az ún. soft skills („puha” készségek) területeit, azaz a kommunikációs készség, a problémamegoldó képesség, az együttműködésre való készség, a rugalmasság, a kreativitás, empátia, és a pozitív hozzáállás területeit, amelyek a személyiséget érintő, és a mai munkaerőpiacon nagyon is elvárt személyiségjegyek. (A jó önéletrajz..., 2019, Juhász Márta, A „soft skillek” szerepe..., 2019)

A zene és az éneklés szélesebb körben való kiterjesztése a tehetséggondozás eddig kissé elhanyagolt területeinek feltárásával és hadrendbe állításával nem csak egyéni, hanem kiscsoportos, sőt társadalmi szinten is pozitív hozadékokkal járhat.

Irodalom

1. A tehetséges gyermek felismerése in Tanulók és tanulócsoportok megismerése – kiemelt figyelmet igénylő tanulók,

http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/Tanulk_s_tanulcsoportok_megismerse_-_kiemelt_figyelmet_ignyl_tanulk/a_tehetsges_gyermek_felismerse.html, hozzáférés: 2019. 04. 29., 19:56.

2. Antal Eleonóra: A tehetség felismerése, fejlesztése és gondozása a XXI. sz. oktatási intézményeiben, A Debreceni Egyetem Műszaki Kar Lapja, 2005, IV. évf. 1. sz., 49-65. old.,

https://dea.lib.unideb.hu/dea/bitstream/handle/2437/166369/file_up_publik%3Fci%3F.pdf?sequence=1&isAllowed=y, hozzáférés: 2019. 04. 30., 15:51.

3. Dohány Gabriella (Szegedi Tömörkény István Gimnázium és Művészeti Szakközépiskola): Háttérváltozók és a zenei műveltség összefüggéseinek vizsgálata a középiskolások körében, Magyar Pedagógia, 114. évf. 2. szám 91-114. (2014), http://www.magyarpedagogia.hu/document/2_Dohany_MP1142.pdf, hozzáférés: 2019. 04. 30., 14:46.
4. „Fontos, hogy átéljük a zene örömét” in Eötvös Lóránd Tudományegyetem, Riport Turmezeyné Heller Erikával, 2016. 03. 03. <https://www.elte.hu/content/fontos-hogy-ateljek-a-zene-oromet.t.5811>, hozzáférés: 2019. 04. 30., 15:12.
5. Dr. Gyarmathy Éva: A zenei tehetség in Parlando, 2012, <http://www.parlando.hu/2012/2012-2/2012-2-02.htm>, első közlés: *Új Pedagógiai Szemle* 2002 július-augusztus.
6. Kárpát-medencei Tehetségnap, 2019, <http://tehetseg.hu/aktualis/karpat-medencei-tehetsegnap-2019>, hozzáférés: 2019. 04. 30., 18:45.
7. Pécs Baranyai Tehetségsegítő Tanács, <http://tehetseg.hu/tehetsegsegito-tanacs/tt-740-000-878>, 2019. 04. 30., 18:49.
8. Turmezeyné Heller Erika – Balogh László: Zenei tehetséggondozás és képességfejlesztés, Kockakör, 2009, http://www.mateh.hu/tehetsegkonyvtar/Konyvek/A_zenei_tehetseg.pdf, hozzáférés: 2019. 04. 30., 13:53.
9. Tutorokat keresünk in tehetseg.hu, <http://tehetseg.hu/felhivas/tutorokat-keresunk>, hozzáférés: 2019. 04. 30., 18:08
10. A jó önéletrajz megírásához ezekkel tisztában kell lennünk: Hard skills és Soft skills in cvonline.hu, <https://www.cvonline.hu/a-jo-oneletrajz-megirasahoz-ezekkel-tisztaban-kell-lennunk-hard-skills-es-soft-skills/a.html>, hozzáférés: 2019. 04. 30., 21:00.
11. Juhász Márta, A „soft skillek” szerepe a munkahelyi viselkedésben, <http://erg.bme.hu/juhaszm/download/download.php?doc=13>, hozzáférés: 2019. 04. 30., 21:10.

Összegzés

Mielőtt nekivágtam a képzésnek a következő tervek fogalmaztam meg magamban: szeretnék egy kiemelkedő oktatási és pedagógiai színvonalú egyetemen tanulni, szeretném szakmai, pedagógiai és pszichológiai tudásomat fejleszteni, a mai kor kihívásaihoz igazodóvá tenni, és szeretném főiskolai ének-zene tanári diplomámat mester szintűvé emelni. És talán ami a legfontosabb volt: szerettem volna olyan tanárrá, pedagógussá, emberré válni, aki széleskörű, az óvodától az egyetemig ívelő tapasztalatait, énekművészi, operaénekesi képességeit, élményeit, minden eddigi tudását, beleértve az ún. soft skilljeit, lásd pl. rugalmasság, problémamegoldó képesség, kreativitás, kommunikációs készség, empátia, pozitív hozzáállás, a lehető legmagasabb szintre fejleszteni, és úgy egyetemi tanulmányaiban, mint a gyakorlat során azokat felhasználni.

Eddigi pedagógusi tevékenységem sokat segített a gyakorlat folyamán, hasznosítani és integrálni tudtam ismereteimet és sikerült újakat szereznem. Mind a képzésben, mind a gyakorlat során érdekelték a generációs különbségek és azok megoldásai, az iskolai tehetséggondozás, és a méltányosság és esélyegyenlőség témakörei. Megkísérleltem alkalmazni a motiváció és a kooperatív tanulás módszereit a gyakorlati tanítás során, és igyekeztem sokat olvasni arról, hogyan tud egy tanár megfelelni a 21. század kihívásainak. Rendkívül pozitívan érintett, hogy X generációba tartozóként is megtaláltam a hangot a Z generáció tagjaival, és bebizonyosodott számomra, hogy pozitív hozzáállással, szeretetteljes kommunikációval és egyéb soft skillek hatékony használatával sikerülhet legyőzni a generációs különbségeket. Tanulmányaim során – úgy érzem, és úgy remélem – mind tanárként, mind zenészként, mind emberként fejlődtem.

Tanárként sikerült javítani a kommunikációmon, egészen pontosan annak azon a területén, ami a fogalmazásmódommal kapcsolatos. Sikerült megtanulnom, hogy egyszerűbben, tömörebben fejezzem ki magamat. Megismertem a középiskolai ének-zene tanítás különféle jellemzőit, sikerült mind a gyakorlati hely, mind az ott zajló pedagógiai tevékenység, mind a szakmai munka folyamatába beilleszkednem. Sokat tanultam gyakorlatvezetőmtől, egyetemi tanáraitól. Úgy érzem fejlődött az önreflexiós készségem, önmagam javítására minden adandó alkalommal törekedtem.

Örülök, hogy erre a képzésre jelentkeztem, örülök, hogy sok tapasztalatot szereztem, és boldog vagyok, hogy egy nagy lépéssel közelebb kerültem annak az elképzelésemnek a megvalósításához, hogy beilleszkedve az oktatási rendszerbe, innovatív munkatárs legyek.

Irodalom

II. 2. Az SZTE Gyakorló Gimnáziumának Karácsonyi Hangversenyének meghívója

1. A Szegedi Egyetem Gyakorló Gimnázium és Általános Iskola,
http://www.szegedivoxnova.hu/html/fellepesek/2018/20181220-SZTE_gyakorlo-Karacsonyi_koncert.pdf, a letöltés időpontja: 2019. 04. 17., 17:33.

IV. Reflektív esszé

IV. 1. Bevezetés

1. Pedagógiai Program. In Dokumentumok, SZTE Gyakorló Gimnázium és Általános Iskola,
http://www.gyakg.u-szeged.hu/sagvari/wp-content/uploads/2015/12/ped_prog_18.pdf,
hozzáférés: 2019. 04. 20., 17: 04.

IV. Reflektív esszé

Irodalom

1. A tehetséges gyermek felismerése in Tanulók és tanulócsoportok megismerése – kiemelt figyelmet igénylő tanulók,
http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/Tanulk_s_tanulcsoportok_megismerse_-_kiemelt_figyelmet_ignyl_tanulk/a_tehetsges_gyermek_felismerse.html, hozzáférés: 2019. 04. 29., 19:56.
2. Antal Eleonóra: A tehetség felismerése, fejlesztése és gondozása a XXI. sz. oktatási intézményeiben, A Debreceni Egyetem Műszaki Kar Lapja, 2005, IV. évf. 1. sz., 49-65. old.,
https://dea.lib.unideb.hu/dea/bitstream/handle/2437/166369/file_up_publik%3Fci%3F.pdf?sequence=1&isAllowed=y, hozzáférés: 2019. 04. 30., 15:51.
3. Dohány Gabriella (Szegedi Tömörkény István Gimnázium és Művészeti Szakközépiskola): Háttérváltozók és a zenei műveltség összefüggéseinek vizsgálata a középiskolások körében, Magyar Pedagógia, 114. évf. 2. szám 91-114. (2014),

http://www.magyarpedagogia.hu/document/2_Dohany_MP1142.pdf, hozzáférés: 2019. 04. 30., 14:46.

4. „Fontos, hogy átéljük a zene örömét” in Eötvös Lóránd Tudományegyetem, Riport Turmezeyné Heller Erikával, 2016. 03. 03.

<https://www.elte.hu/content/fontos-hogy-ateljek-a-zene-oromet.t.5811>, hozzáférés: 2019. 04. 30., 15:12.

5. Dr. Gyarmathy Éva: A zenei tehetség in Parlando, 2012,

<http://www.parlando.hu/2012/2012-2/2012-2-02.htm>, első közlés: *Új Pedagógiai Szemle* 2002 július-augusztus.

6. Kárpát-medencei Tehetségnap, 2019, <http://tehetseg.hu/aktualis/karpat-medencei-tehetsegnap-2019>, hozzáférés: 2019. 04. 30., 18:45.

7. Pécs Baranyai Tehetségsegítő Tanács,

<http://tehetseg.hu/tehetsegsegito-tanacs/tt-740-000-878>, 2019. 04. 30., 18:49.

8. Turmezeyné Heller Erika – Balogh László: Zenei tehetséggondozás és képességfejlesztés, Kockakör, 2009,

http://www.mateh.hu/tehetsegkonyvtar/Konyvek/A_zenei_tehetseg.pdf, hozzáférés: 2019. 04. 30., 13:53.

9. Tutorokat keresünk in tehetseg.hu,

<http://tehetseg.hu/felhivas/tutorokat-keresunk>, hozzáférés: 2019. 04. 30., 18:08

10. A jó önéletrajz megírásához ezekkel tisztában kell lennünk: Hard skills és Soft skills in cvonline.hu,

<https://www.cvonline.hu/a-jo-oneletrajz-megirasahoz-ezekkel-tisztaban-kell-lennunk-hard-skills-es-soft-skills/a.html>, hozzáférés: 2019. 04. 30., 21:00.

11. Juhász Márta, A „soft skillek” szerepe a munkahelyi viselkedésben,

<http://erg.bme.hu/juhaszm/download/download.php?doc=13>, hozzáférés: 2019. 04. 30., 21:10.

Az óravázlatokban felhasznált irodalmakat lásd a Dokumentumok I/I. 1., I. 2., I. 3-as pontjai alatt.

NYILATKOZAT

Alulírott **Dr. Varga Ildikó** (név) **ének-zene, MA, levelező** (évf., tagozat, szak megnevezése) kijelentem, hogy ismerem a plágium fogalmát. Kijelentem továbbá, hogy portfólióm saját kutatómunkám eredménye, melyet nyomtatott és elektronikus formában elsősorban az SZTE Juhász Gyula Pedagógusképző Kar oktatói és hallgatói, de szükség esetén más érdeklődők is felhasználhatnak hivatkozás alapjául, olvasótermi használatra, ill. felkerülhet a tanszéki honlapra a szerzői jogok tiszteletben tartása mellett.

Szeged, 2019. 04. 30.

aláírás